

Kielikeskusutisia

LANGUAGE CENTRE NEWS N:o 1 / TAMMIKUU - DECEMBER 1983

SISÄLTÖ - CONTENTS

RAPORTTEJA - REPORTS

Jari Papunen: Internationalismen - fundamentale Bausteine der fachsprachlichen Lexik	3
Sirkka Laihiala-Kankainen: Kokemuksia intensiiviopetuksesta Neuvostoliitossa	8
Hartmut Schröder: Aktuelle Radiosendungen für den Deutschunterricht - Vereinbarung mit dem Rundfunk der DDR	18
Tuija Nikko: Fortbildungskurs för språkcenterlärare i svenska	20

KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY

Les Français à travers leur romans. Textes, notes et documents	23
Språkmöte. Svenska som främmande språk. Hemspråk. Tolkning Främmandespråksundervisning och översättarutbildning	25
Tröskelnivå. Förslag till innehåll och metod i den grundläggande utbildningen i svenska för vuxna invandrare	25
Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache	27
Teaching English as an International Language - from practice to principle	29

TIEDOTUKSIA - INFORMATION

Regionales Fortbildungsseminar für Deutschlehrer	30
Überregionales Fortbildungsseminar für Deutschlehrer	30
Radiosendungen des Rundfunks der DDR	31
Kielistudio- ja videopäivä	32
Le Français de spécialité	33
The British Council Summer Courses	35
The Bell Educational Trust Courses	37
Language Training Services Courses	39
English for Specific Purposes in the Arab World	40
Kesäkurssija DDR:ssä	42
Scandinavian Working Papers on Bilingualism	44
Materials for the Study of the Uncommonly Taught Languages	46
International Directory of Applied Linguistics Organizations	47
Der Ginkgo Baum	48
Übungen zum Hörverstehen (Wirtschaftssprache)	49
Korkeakoulujen kielikeskukseen saapunutta kirjallisuutta	50

ENGLISH SUMMARY 51

SVENSK RESUMÉ 52

VIRKALÄHETYS JYVÄSKYLÄN YLIOPISTOSTA

Osoite / Address:

Jyväskylän yliopisto / University of Jyväskylä

Korkeakoulujen kielikeskus /

Language Centre for Finnish Universities

SF-40100 JYVÄSKYLÄ 10

FINLAND

ISSN 0358-2027

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUS

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vastaava toimittaja / Managing editor: Liisa Korpimies
Toimituskunta / Editorial staff: Sinikka Koponen
Sirkka Laihiala-Kankainen
Matti Laitinen
Eva May
Tuija Nikko
Eila Pakkanen
Hartmut Schröder
Helena Valtanen

Puh. / Tel. 941-292880 Korpimies
292881 Lampinen
292882 Laihiala-Kankainen
292883 Nikko, Helin
292884 May, Valtanen
292885 Laitinen, Schröder
292886 Koponen
292887 Pakkanen

EDITORIAL

KIELIKESKUSOPISKELIJAT - ETUOIKEUTETTU KIELENOPPIJARYHMÄ?

Tässäkin lehtemme numerossa keskitytään kielikeskusten opettajille hyödylliseen tiedottamiseen: Tuija Nikko kertoo Hanasaassa pidetystä ruotsin opettajien seminaarista, Hartmut Schröder ilmoittaa saksan opettajille tarkeituista koulutustilaisuuksista ja äänitemateriaalista ja useat ulkomaiset järjestäjät ilmoittavat kesän ohjelmastaan; kielikeskusopetuksessa käytettäväksi soveltuvia ideoita tarkastelevat Jari Papunen ja Sirkka Laihiala-Kankainen: kielikeskusten opiskelijoiden hyväksi tehdään siis paljon työtä, opettajat kouluttavat itseään voidakseen opettaa parhaalla mahdollisella tavalla.

Mutta mitä mieltä ovat kielikeskusten opiskelijat, kaiken tämän toiminnan kohderyhmä? Ovatko he kokeneet uuden opinto- ja ammattipainotteisen kielenopetuksen mielekkääksi? Onko uusi järjestely hyvä, kehittämisen arvoinen vai pitäisikö se poistaa kokonaan? Alustava silmäily Korkeakoulujen kielikeskuksen järjestämän opiskelijakyselyn vastauksiin antaa mielenkiintoisia vastauksia näihin kysymyksiin.

Opinto- ja ammattipainotteisuus on koettu ilmeisen tärkeäksi ja hyödylliseksi: kurssin paras anti tuntuu olevan useiden opiskelijoiden mielestä uusien omaan alaan liittyvien sanojen oppiminen ja oman alan tekstien lukeminen tai puhetaidon kehittäminen. Mikäli kurssi on opiskelijan mielestä epäonnistunut, syyt ovat suurelta osalta järjestelyistä johtuvia: huonot ajat lukujärjestyksessä, liian pieni tuntimäärä, kiire, huono ajoitus aineopintojen suhteen.

Opiskelijoiden toivomukset kieliopintojen suhteen ovat yllättävän positiivisia. Lisää tunteja toivotaan usein, jatkokursseja ja laajempia kursseja niin ikään, onpa joku toivonut "lisää intensiivikursseja kaikista mahdollisista kielistä". Yleinen toivomus on, että opettajat antaisivat palautetta ja kannustusta, jotta opiskelijat voisivat seurata kielitaitonsa kehittymistä. Negatiivisempiakin lausuntoja on luonnollisesti mukana. Motivaatiota kielenopiskeluun toivotaan parannettavan, kiirettä vähennettävän, vaihtelua opetukseen lisättävän. Oma ammattialaa halutaan tuotavan esille kielenopetuksessa vielä enemmän. Kieliopinnoista toivotaan tehokkaampaa tiedotusta, arvosteluperiaatteita ja tavoitteita halutaan selitettävän opiskelijoille. Kovinkaan moni ei halua poistaa pakollista kielenopetusta, mutta usea haluaisi sen vapaaehtoiseksi.

Suurin osa opiskelijoista on suhtautunut kyselyyn vakavasti ja tarttunut tilaisuuteen vaikuttaa kieliopintojen kehittämiseen. Joukossa on tosin sellaisiakin opiskelijoita, joiden mielestä kurssin paras anti on merkintä opintokirjaan tai jotka arvelevat ylläpitävänsä kielitaitoaan katselemalla TV:sta Dallasia.

Kyselyn tuloksia analysoidaan parhaillaan. Vaikuttaa siltä, että niistä muodostuu mielenkiintoista luettavaa sekä kielikurssien suunnittelijoille että opettajille. Raportti ilmestyy kevään kuluessa. Korkeakoulujen kieli-keskus kiittää kaikkia niitä opettajia, jotka suostuivat yhteistyöhön ja uskaltautuivat opiskelijoidensa arvioitaviksi!

Liisa Korpimies

Jari Papunen
Sprachenzentrum der Universität Oulu

INTERNATIONALISMEN - FUNDAMENTALE BAUSTEINE DER FACHSPRACHLICHEN LEXIK

1. Einleitung

Die Tendenz zur internationalen Terminologie ist stark vor allem in den sog. reinen Wissenschaften (Medizin, Biologie, Chemie), aber in den letzten Jahren auch in der Technik und anderen angewandten Wissenschaften infolge des wachsenden Einflusses der internationalen Normierungsausschüsse und der wachsenden weltweiten Integrierung von Wissenschaft und Technik.

2. Internationalismen

Mit Internationalismen meint man "Fachwörter griechisch-lateinischen, neuerdings auch englisch-amerikanischen und russischen, auf wenigen Teilgebieten französischen und deutschen Ursprungs"¹, "die sich zumindest in der Graphie, in etwas geringerer Masse auch in ihrer Lautgestalt so weit ähneln, dass sie über die Sprachgrenzen hinweg verstanden werden können."²

Dies sei mit einer Gegenüberstellung einiger terminologischer Einheiten der elektrotechnischen Nomenklatur und der Nomenklatur für die Maschinen und Transformatoren des Deutschen, Englischen, Schwedischen, Französischen und Finnischen veranschaulicht:

dt. Motorgenerator	Vektorpotential
engl. motor-generator	vector potential
schw. motorgenerator	vektorpotential
fr. générateur du moteur	potentiel du vecteur
finn. moottorigeneraattori	vektoripotentiali

dt. Impedanz-, Resistanz-, Reaktanzrelais
engl. impedance, resistance, reactance relay
schw. impedans-, resistans-, reaktansrelä
fr. relais d'impédance, de resistance, de réactance
finn. impedanssi-, resistanssi-, reaktanssirele

Bei den Internationalismen geht es heute in den meisten Fällen um entlehnte englische Termini, die wiederum lateinischen oder griechischen Ursprungs sein können, wobei das Französische nicht selten die Rolle einer Vermittlersprache spielen kann, oder Termini, die auf der Basis englischer Wörter gebildet worden sind. Die Tendenz zur Herausbildung von Internationalismen kann als ein Mittel zur Steigerung der Effektivität der internationalen technisch-wissenschaftlichen Kommunikation betrachtet werden.³

Die Internationalismen bilden somit eine Art Grundstock der technisch-wissenschaftlichen Fachsprache und bieten normalerweise den Fachleuten keine Verstehensschwierigkeiten. Aber wir Finnen z.B. können Schwierigkeiten mit der Erschließung dieses Vokabulars haben, obwohl viel davon schon in unsere Sprache eingedrungen ist und weiter eindringt (z.B. reagenssi, reaktanssi, reanimaatio, refrigerantti, regelaatio, rekompensoida, um nur Bildungen mit diesem lateinischen Präfix zu nennen).

Die deutsche Fachsprache der Technik und Wissenschaft z.B. scheint bei weitem mehr englische Termini als die finnische zu übernehmen, die in den meisten Fällen parallel Wörter der gemeinsamen finnischen Lexik verwendet.

dt. Transformator (Umspanner)	Frequenzrelais
engl. transformer	frequence relay
schw. transformator	frekvensrelä
fr. transformateur	relais de fréquence
finn. muuntaja	taajuusrele

Eine genaue Übersetzung der "internationalen Fremdwörter" setzt manchmal die Grundkenntnisse einiger anderer Fremdsprachen voraus. Ein Übersetzer, der z.B. aus dem Deutschen ins Finnische übersetzt, sollte einigermaßen auch das Englische, gelegentlich auch das Französische kennen, um die Bedeutungen der eventuellen Internationalismen erkennen zu können, denn die Übereinstimmungen des gemeinsamen Wortgutes sind nicht immer zuverlässig. Es können z.B. sog. Dubletten und "faux amis" (Falsche Freunde) entstehen.

3. Dubletten

Die Eindeutschung der Internationalismen kann ihre Nachteile haben: "wenn nämlich neben dem einheimischen Wort das Fremdwort in einem spezialisierten Sinn weiterverwendet wird"⁴, was dem Prinzip der Eindeutigkeit zuwiderläuft und wodurch die "Internationalität" der Fachausdrücke wieder in Frage gestellt wird.

Jumpelt⁵ gibt drei Beispiele dafür:

engl. friction	dt. Friktion/Reibung
compressor	Kompressor/Verdichter
rotor	Rotor/Läufer

Für den etwas unscharfen englischen Ausdruck friction stehen im Deutschen zwei Termini zur Verfügung: Friktion und Reibung. Geissler⁶ hat festgestellt, dass in deutscher fachsprachlicher Diskussion eine Differenzierung zwischen einer beabsichtigten 'Friktion' und der ungewollten 'Reibung' anzubahnen scheint.

Sowohl im Finnischen als auch im Französischen gibt es für friction zwei Termini: im Finnischen haben wir friktio und den Terminus der gemeinen finnischen Lexik kitka, der dem internationalen Terminus vorgezogen wird, im Französischen gibt es dafür friction und frottement. Über diese Wortpaare sollte man jedoch weitere Untersuchungen machen, um sagen zu können, ob sich hier eine ähnliche Differenzierung wie im Deutschen anbahnt. Das Schwedische wiederum kennt nur den internationalen Terminus friktion.

Wenn es um Dubletten geht, soll der Fachtextleser/-übersetzer auf die Übereinstimmungen des gemeinsamen Wortgutes verschiedener Sprachen in besonderem Masse aufpassen.

4. "Faux amis" (falsche Freunde)

"Faux amis" (falsche Freunde): ausdrucksseitig gleiche oder ähnliche Wörter verschiedener Sprachen, die trotz der Formgleichheit verschiedene Bedeutungen haben.⁷

Die "falschen Freunde" sind trügerische Äquivalente⁸, denn sie können leicht zu Übersetzungsfehlern führen, da sie eine Übereinstimmung vortäuschen, die in Wahrheit nicht besteht.⁹

Dafür gibt Jumpelt¹⁰ drei Beispiele:

engl. probe	≠ Probe : Sonde
false start	≠ Fehlstart : Anlassen (eines Motors) ohne Zündung
console	≠ Konsole : Bedienbank

In diesem Zusammenhang soll jedoch bemerkt werden, dass es z.B. zwischen dem Finnischen und Deutschen kaum Wortpaare dieser Art gibt, weil diese Sprachen zu verschiedenen Sprachgruppen gehören. In der finnisch-ugrischen Sprachgruppe gibt es "faux amis" z.B. zwischen dem Finnischen und Estnischen.

Im ganzen kann festgestellt werden, dass die "faux amis" z.B. in den germanischen und auch in den slawischen Sprachen selten sind:

Les faux-amis sont naturellement beaucoup plus rares dans des langues dont le vocabulaire technique est constitué pour une grande part de termes formés à partir de racines autres que latines ou grecques, p.ex. germaniques ou slaves.¹¹

5. Zusammenfassung

Die Tendenz zur Entlehnung englischer Termini und zur Herausbildung von Internationalismen auf der Basis englischer Termini ist im Deutschen weiter verbreitet als im Finnischen, wo man gewöhnlich parallel Wörter der gemeinen finnischen Lexik verwendet.

Unter den internationalen Fremdwörtern kommen sog. Dupletten und "faux amis" (falsche Freunde) vor, so dass die Kenntnis des Englischen, gelegentlich auch des Französischen dem Fachtextleser/-übersetzer nötig sein kann, um die Übereinstimmungen des gemeinsamen Wortgutes verschiedener Sprachen erkennen zu können.

Benutzte Literatur

- 1 Ehnert, Rolf: Fachtexte verstehen. In: Bielefelder Beiträge zur Sprachlehrforschung 7. Bielefeld 1976, S.33.
  - 2 Albrecht, Jörn: Linguistik und Übersetzung. Romanistische Arbeitshefte 4. Tübingen 1973, S. 47. (=Albrecht)
  - 3 Weih, W.: Englische Neologismen in der deutschen und russischen technisch-wissenschaftlichen Terminologie. In: Spitzbardt, Harry (Hrsg.): Spezialprobleme der wissenschaftlichen und technischen Übersetzung. Halle 1972, S. 174. (=Spitzbardt)
  - 4 Jumpelt, Rudolf Walter: Die Übersetzung naturwissenschaftlicher und technischer Literatur. Sprachliche Massstäbe zur Bestimmung ihrer Wesenszüge und Probleme. Berlin 1961, S. 174. (= Jumpelt)
  - 5 Jumpelt, S.174.
  - 6 Geissler, E.: Zur Monosemierung mehrdeutiger Termini des englischen Sprachgebrauchs der Technik für eine fachgerechte Übersetzung. In: Spitzbardt, H. (Hrsg.) 1972, S.142.
  - 7 Seibicke, W.: Zur Lexik der Fachsprache. In: Rall, Schepping & Schleyer (Hrsg.), Didaktik der Fachsprache. Bonn:DAAD 1976, S.74. (=Seibicke)
  - 8 Albrecht, S.47.
  - 9 Seibicke, S.74.
  - 10 Jumpelt, S.148.
  - 11 Maillot, Jean: La traduction scientifique et technique. Paris 1969, S.45.
- Spitzbardt, Harry (Hrsg.): Spezialprobleme der wissenschaftlichen und technischen Übersetzung. Halle 1972.

KOKEMUKSIA INTENSIIVIOPETUKSESTA NEUVOSTOLIITOSSA

Keskustelu vieraan kielen opetusmenetelmistä on viime vuosina tullut taas ajankohtaiseksi eräiden uusien metodien syntymisen ja kehityksen johdosta. Erittäin voimakkaasti tähän keskusteluun on vaikuttanut bulgarialaisen G. Lozanovin jo 60-luvun puolivälissä kehittänyt suggestopedinen menetelmä, jota meilläkin on kokeiltu lähinnä aikuiskasvatuksen piirissä jo muutaman vuoden ajan ja joka väliin on saanut osakseen sensaatiomaistakin julkisuutta tiedotusvälineissä. Toistaiseksi opetusmenetelmän teoreettisista perusteista ja opetuskokeilujen tuloksista ei ole meillä juuri käyty keskustelua tieteellisellä tasolla, vaikka mielenkiinto uutta menetelmää kohtaan näyttääkin olevan suuri.

Vieraillessani viime syksynä Venäjän kielen Puškin-instituutissa Moskovassa minulla oli tilaisuus tutustua kielenopetuksen intensiivimenetelmiin, joita Lozanovin teorioiden pohjalta on kehitelty ja kokeiltu Neuvostoliitossa jo yli kymmenen vuoden ajan. Neuvostoliittolaiset suggestopedisistä menetelmästä kiinnostuneet tutkijat ja opettajat saivat koulutuksensa Lozanovin oppilaina Bulgariassa 60-luvun lopulla. Lozanovin metodin teoreettisiin perusteisiin suhtauduttiin kuitenkin jo tuolloin melko kriittisesti ja sittemmin menetelmää pyrittiin kehittämään kiinnittäen erityistä huomiota kielenopetuksen ja -oppimisen psykologisiin ja pedagogisiin prosesseihin. Näin päädyttiin uuteen metodiseen järjestelmään, joka perustuu vankasti neuvostopsykologian ja -pedagogiikan teoreettisiin näkemyksiin. Lozanovin ansiona pidetään edelleenkin sitä, että hän ensimmäisenä oivalsi ei-tahdonalaisen muistin ja tiedottoman alueen hyväksikäytön opetus-oppimisprosessissa. Muilta osin uuden menetelmän kehittämiseen ovat vaikuttaneet persoonallisuus- ja sosiaalipsykologian teoriat (L.S. Vygotski, A.R. Lurija, B.V. Rubinštein, A.N. Leontjev, A.S. Makarenko, A.V. Petrovski), psykofysiologian perusteet (mm. I.P. Pavlov) sekä psykolinguistiikan uusimmat suuntaukset (esim. A.A. Leontjev, E.I. Passov, I.A. Zimnjaja).

70-luvulla Neuvostoliitossa oli jo useita erilaisia suuntauksia, jotka kaikki osittain perustuivat Lozanovin teoricihin, osittain korostivat erilaisia uusia näkemyksiä. Näistä suuntauksista ehkä tunnetuimmat ovat I.J. Šahterin "emotionaalinen-merkityksellinen menetelmä" (emocionalno-smyslovoj metod) ja

G.A. Kitaigorodskajan johdolla kehitelty "persoonallisuuden potentiaalisten mahdollisuuksien aktivoimisen menetelmä" (metod aktivizacij rezervnyh vozmožnostej licnosti).

Nämä erilaiset suuntaukset perustuvat melko yhtenäiseen psykologis-didaktiseen järjestelmään, jota Neuvostoliitossa nimitetään termillä intensiiviopeus (intensivnoe obučenje). Termin käyttöä on kritisoitu sen moniselitteisyyden vuoksi, mikä sillä on yleisessä kielenkäytössä. Useinhan intensiiviopeutena pidetään kaikkea sellaista opetusta, joka tapahtuu keskitetysti, lyhyenä ajanjaksona, tai oppikurssia, joka suuntautuu joihinkin erityistavoitteisiin tai kohdistuu joihinkin erityisryhmiin. Nämä kriteerit ovat kuitenkin vain ulkonaisia tunnusmerkkejä eivätkä kuvaa niitä periaatteellisia ja olennaisia puolia, jotka ovat ominaisia intensiiviopeutukselle metodisena järjestelmänä.

Methodisella järjestelmällä tarkoitetaan opetuksen tavoitteiden, opetuskäytäntöön sovellettavien psykologisten ja metodisten periaatteiden sekä tiettyjen psykologisten ja didaktisten perusteiden kokonaisuutta. Näin ollen intensiiviopeus voidaan määritellä methodiseksi järjestelmäksi, jolla on määrätyt tavoitteet, tietty sisältö ja keskeiset periaatteet. Intensiiviopeus on siis nähtävä näiden elementtien kokonaisuutena ja se voi toteutua konkreettisina metodiikkoina.

Tässä yhteydessä on syytä viitata myös termin "menetelmä" erilaisiin merkityksiin kielenopetuksessa. Käsitteen selventämiseksi meillä on käytetty usein kolmijakoa: yleismenetelmä, opetusmenetelmä ja opetuskäytännö¹. Näistä yleismenetelmä tarkoittaa menetelmää laajassa merkityksessä. Se on lähellä metodisen järjestelmän käsitettä, joka kuitenkin tulkittanee vieläkin laajemmaksi. Sen sijaan opetusmenetelmällä tarkoitetaan yksittäisiä konkreettisia metodiikkoja, jotka on johdettu yleismenetelmästä, mutta joita voidaan käyttää eri tarkoituksissa. Tästä johtuen intensiiviopeutuksessa käytettyjä menetelmiä voidaan käyttää ja käytetäänkin myös tavanomaisessa opetuksessa, mutta tämä ei suinkaan vielä muuta opetusta intensiiviopeutukseksi. Intensiiviopeus metodisena järjestelmänä perustuu aina tiettyihin psykologis-pedagogisiin ja psykologis-metodisiin periaatteisiin.

Mitä sitten ovat intensiiviopeutuksen tavoitteet? Lyhyesti voitaisiin sanoa, että tavoitteena on oppia mahdollisimman lyhyessä ajassa mahdollisimman paljon. Tällöin kielenopetuksen alueella pyritään lähinnä puheen ja kuullun ymmärtämisen kehittämiseen, joskin muutkin kielitaidon osa-alueet

¹ R. Piirtola: Opetusmenetelmistä. Kielenopettajan käsikirja. WSOY 1975.

tulevat opetuksessa huomioiduiksi.

Intensiiviopetuksen sisältöön liittyy kaksi funktiota. Ensiksikin sillä on opetusfunktio. Opetuksen sisällön laadinnassa ja organisoinnissa pyritään siihen, että opiskelija voi saavuttaa tietyllä alueella tai tietyissä tilanteissa toimimiseen ja kanssakäymiseen tarvittavat riittävät ja välttämättömät tottumukset ja taidot. Samalla pyritään myös sellaiseen kieliaineksen hallintaan, joka takaa näiden tottumusten ja taitojen kehittymisen ja hyväksikäytön. Tässä viitataan siis sekä kommunikatiiviseen puoleen että kieliaineksen tietoiseen analysointiin. Opetusfunktion lisäksi intensiiviopetuksen sisältöön liittyy myös kasvatuksellinen funktio. Intensiivimenetelmien eräs tärkeä ominaispiirre onkin näiden kahden funktion yhdistämisessä.

Seuraavaksi pitäisi määritellä vielä ne periaatteet, joille tämä metodinen järjestelmä perustuu. Miten edellä mainitut tavoitteet ja sisältö voidaan toteuttaa? Nämä periaatteet jaetaan psykologis-pedagogisiin ja psykologismetodisiin perusteisiin. Koska näitä periaatteita on käsitelty jo aikaisemmin tässä lehdessä (Hakkarainen, Kielikeskusuutisia 6/1982), käydään ne tässä vain lyhyesti läpi.

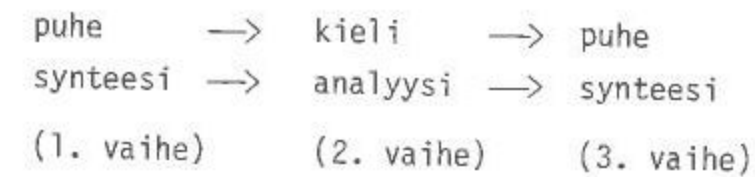
Tärkeimpänä pedagogisena periaatteena opetustoiminnan järjestämisessä on sen organisoiminen kollektiivisen toiminnan kautta. Opetus tapahtuu aina ryhmässä, kollektiivissa ja kollektiivin kautta. Tämä Makarenkon jo 20-luvulla kehittämä kollektiivisen kasvatuksen ja opetuksen teoria on tullut voimakkaasti esille intensiiviopetuksen yhteydessä. Sen mukaan tietojen omaksuminen sekä tottumusten ja taitojen kehittäminen tapahtuu parhaiten ryhmässä, kollektiivissa, joka toimii jokaisen sen jäsenen persoonallisten mahdollisuuksien liikkeellepanevana voimana ja jonka kautta näitä mahdollisuuksia voidaan käyttää tehokkaasti hyväksi. Tällaisen toimintajärjestelmän ulkoisena muotona ja samalla sen organisointikeinona on tietoinen ja tarkoituksenmukainen vuorovaikutusprosessin hallinta ryhmässä, pedagoginen kanssakäyminen (pedagogičeskoe obsčenie - A.A. Leontjevin käyttöönottona termi). Keskeisenä siinä on opettajan rooli opetusprosessin hallinnassa ja toteuttamisessa.

Edellä esitettyä kollektiivisen toiminnan periaatetta voidaan pitää intensiiviopetuksen yleisenä strategiana, josta voidaan johtaa tiettyjä psykologismetodisia periaatteita. Nämä puolestaan toimivat yhdistävinä renkaina yleisen strategian ja intensiiviopetuksessa käytettyjen konkreettisten metodisten keinojen välillä.

Kokonaisvaltainen lähestymistapa tai "globaalisen omaksumisen periaate" (princip globalnosti) tarkoittaa yleisesti ottaen kaikkien mahdollisten opiskelijan psyykeen vaikuttavien keinojen ja kanavien hyväksikäyttöä opetuksessa.

Pyritään sellaisen emotionaalisen olotilan luomiseen, joka vaikuttaa positiivisesti omaksumisen tehokkuuteen. Myönteinen ilmapiiri ja opiskelijan emotionaalinen aktivointi ovat keinoja, joilla vaikutetaan opiskelijan persoonallisuuteen myös kasvatuksen funktiot huomioonottaen.

Methodisena kysymyksenä edelliseen periaatteeseen liittyy myös kokonaisvaltainen suhtautuminen kieleen. Tätä lähestymistapaa voidaan yksinkertaistaen kuvata seuraavana kaavana:

Toisin sanoen hylätään vanha Beljajevin malli, joka johtaa kielestä puheeseen, yksityisestä yleiseen, helposta vaikeaan jne. Lähtökohtana on kieli tai puhe sellaisena kuin se on luonnollisessa muodossaan. (Oppimateriaalina on dialogimuotoinen teksti, jossa vieressä äidinkielen käännös.) Kielenoppijan kannalta ei ole olemassa helpompia tai vaikeampia asioita. Jos lähdetään täysin uudesta vieraasta kielestä, siis nolatasolta, on kaikki alussa yhtä vaikeaa. Oppimateriaali onkin laadittu ja organisoitu muiden periaatteiden mukaan, ns. kommunikatiivisen ytimen (kommunikativnoe jadro) määrittelyn avulla. Kommunikatiivinen ydin on se oppimisen kannalta keskeisin osa intensiiviopetuksessa, jonka omaksuminen on opetuksen lopullisena tavoitteena (uudessa kielessä yleensä n. 1500 kommunikatiivista yksikköä).

Kommunikatiivinen ydin esitetään intensiiviopetuksen ensimmäisessä synteesi-vaiheessa. Tällöin operoidaan ainoastaan puhutun kielen tasolla analysoimatta kielen erityispiirteitä. Käytännössä tämä vaihe aivan uuden vieraan kielen opetuksessa on noin viikon periodi (4-5 tuntia päivässä). Mikäli kielestä on jo aikaisempia opintoja, voi tämä vaihe olla huomattavasti lyhyempiäkin.

Intensiiviopetuksessa lähdetään siitä näkemyksestä, että opiskelu yleensä, siis myös kielen opiskelu, on aina tietoista ja tarkoituksellista toimintaa. Tästä seuraa, että erityisesti aikuisella ihmisellä on tarve analysoida oppimaansa. Intensiiviopetuksessa tämän tarpeen annetaan "herätä" opiskelijassa itsessään ensimmäisen vaiheen aikana. Näin välttytään kieliopin pakko-syötöltä - opiskelija itse kokee kielen analysoinnin ja systematisoinnin mielekkääksi ja tarkoituksenmukaiseksi ja on näin ollen motivoitunut siihen.

Tämä analyysivaihe, jolloin keskitytään paljolti itse kieleen, sen rakenteeseen ja ominaispiirteisiin, on eräs keskeisimmistä periaatteellisista

eroista Lozanovin menetelmään nähden. Tietoisen erittelyn kohteeksi otetaan nimenomaan kommunikatiivisuuden kannalta keskeisin aines. Tämä ei kuitenkaan merkitse perinteisen kieliopin opettamisen soveltamista intensiiviopetukseen, vaan kielen analysointi perustuu jo tietyille tasolle automatisoituneeseen kielenhallintaan, joka on ensimmäisen vaiheen harjoituksen tulosta ja joka analyysivaiheessa tiedostetaan. Toinen periaatteellisesti merkittävä ero traditionaaliseen kieliopin opetukseen on motivoinnin vaatimus kaikissa opetuksen vaiheissa.

Motivaation ongelman ratkaisu liittyy läheisesti ns. kaksitasoisuuden periaatteeseen (princip dvuplanovosti), joka on omaksuttu Lozanovin teoriasta. Yleisenä periaatteena sillä tarkoitetaan tukeutumista sekä tietoiseen että alitajuiseen, tahattomaan kielenoppimiseen. Opetuskäytännössä tämä ilmenee selvimmän epäsuorien tavoitteiden asettamisessa, joiden avulla luodaan opiskelijalle kommunikatiivisia ja motivoivia kielenkäyttötilanteita, mutta jotka samalla sisältävät opettajan suoran tavoitteen (esim. tietyn kieliopillisen rakenteen harjoittamisen). Tällöin kielen analyysivaiheessa liikutaan yhtä aikaa kahdella tasolla: opiskelijat voivat tiedostaa myös opettajan tavoitteen, mutta tärkeintä heille itselleen on motivoiva tehtävä ja päämäärä.

Analyysivaiheessa liikutaan yhtä aikaa monella tasolla myös siinä mielessä, että osa kieliaineksestä on vielä ensimmäisessä synteesi-vaiheessa, osa siitä on otettu analyysin kohteeksi ja osa on siirtynyt uuteen synteesi-vaiheeseen. Koko oppimisprosessi etenee siis spiraalin tavoin tasolta toiselle. Taitavan opettajan ansiosta opiskelijalla on jo ensimmäisessä vaiheessa illuusio siitä, että hän osaa puhua vierasta kieltä ja tuottaa sitä luovasti. Todelliseen omaan tuottamiseen päästään kuitenkin vasta analyysivaiheen jälkeen. Juuri kommunikatiivisen ydinaineksen analyysivaihe antaa sen pohjan, jolle oma luova tuottaminen perustuu. Näin ollen viimeinen synteesi-vaihe edellyttää kommunikatiivisen ytimen hallintaa ja sen perusteella opiskelija pystyy yhdistelemään oppimaansa uudella tavalla ja soveltamaan sitä luovasti uusiin tilanteisiin.

Vaikka edellä on korostettu voimakkaasti kollektiivista opetusmuotoa, liittyy intensiiviopetukseen olennaisena osana yksilöllisen opetuksen periaate (princip individualnogo obučenija). Tätä paradoksaaliselta tuntuvaa näkökohtaa voi selvittää tarkastelemalla opetusta pedagogisena vuorovaikutusprosessina. Perinteisessä mallissa opetus perustuu opettajan ja oppilaan väliseen vuorovaikutussuhteeseen - ryhmätyöskentelyä käytetään yleensä vain yhtenä työmuotona. Intensiiviopetuksessa ryhmä käsitetään kollektiivisena subjektina, johon opetuksen sisältö suunnataan. Opettajan tärkein tehtävä on

hallita ja organisoida opetusprosessia ja hän vaikuttaa etupäässä välillisesti yksittäisen opiskelijan oppimistuloksiin. Opettajan ja oppilaan välinen suhde on siis vain osa vuorovaikutussuhteesta opetustilanteessa. Merkittävä osuus on oppilaiden, ryhmän jäsenten keskinäisillä suhteilla. Traditionaalisisessa opetusmallissa oppilas saa palautteen pääasiassa opettajalta, intensiiviopetuksessa jokainen osallistuja testaa itseään ryhmässä koko ajan ja tällä tavalla jokainen ryhmän jäsen oppii itse.

Perinteiseen opetusmalliin sisältyy myös implisiittisesti oletus, että jokainen oppilas omaksuu opetuksesta saman oppiaineksen. Intensiiviopetuksessa taas lähdetään siitä periaatteesta, että jokainen valikoi opetuksesta jotakin oman persoonallisuutensa puitteissa. Toimiessaan ryhmässä hän välittää tämän oppimansa edelleen muille ryhmän jäsenille. Näin tapahtuu kollektiivista oppimista. Ryhmän jäsenet opettavat toisiaan. Tästä syystä parityöskentely tai eri kokoisissa ryhmissä työskentely on keskeinen opetuksen organisoinnin muoto. Yksilöllisen ja kollektiivisen opetuksen ykseyden periaatetta intensiiviopetuksessa on korostanut erityisesti L.S. Seržan, joka on ehdottanutkin käytettäväksi uudesta suuntauksesta nimitystä "persoonallis-kommunikatiivinen menetelmä" (ličnostnokommunikativnyj metod).

Olen tässä esityksessä kertonut intensiiviopetuksen perusteista hyvin yleisellä tasolla. Selkeän kokonaiskuvan saamiseksi menetelmästä vaadittaisiin huomattavasti yksityiskohtaisempaa kuvausta. On vielä huomattava, että edellä esitetyt intensiiviopetuksen periaatteet muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, ne ovat kiinteässä vuorovaikutuksessa toisiinsa. Tarkoitukseni on myöhemmin tarkastella näiden periaatteiden ilmenemistä oppimateriaalien laadinnassa ja käytännön opetus-oppimis-prosessissa. Tässä yhteydessä vielä muutama sana intensiiviopetuksen käytännöstä Neuvostoliitossa.

Intensiiviopetuksen laajuutta kuvaa se, että 80-luvun alussa annettiin jonkin muotoista intensiiviopetusta jo 25 laitoksessa ja opetuskielinä olivat englanti, ranska, saksa, espanja ja venäjä (vieraana kielenä). Intensiivikursseihin osallistuneita oli yli 5000 ja koulutuksen intensiiviopetukseen oli saanut pari sataa opettajaa. Erilaisia oppikirjoja oli jo viitisenkymmentä. Intensiiviopetusta Neuvostoliitossa käytetään tällä hetkellä mm. erityisalojen kieltenopetuksessa, kieltenopettajien täydennyskoulutuksessa, ja ulkomaalaisille opiskelijoille tarkoitetuissa ns. valmistavissa tiedekunnissa. Opetuskokeiluja suoritetaan myös keskiasteen kouluissa.

Moskovassa ollessani minulla oli mahdollisuus osallistua neuvostoliittolaisille kieltenopettajille tarkoitettuun täydennyskoulutukseen, jossa käsiteltiin intensiiviopetuksen teoreettisia perusteita. Täydennyskoulutuskurssin

järjestäjänä oli Moskovan yliopiston ammatillisen täydennyskoulutuksen tiedekunta jo legendaarisen maineen saavuttaneen dosentti G.A. Kitaigorodskajan johdolla. Hänen koulutustilaisuuksiinsa on aina paljon enemmän halukkaita kuin laitos pystyy vastaanottamaan. Tällä kertaa kursseille oli päässyt noin 40 kielten opettajaa eri puolilta maata lähinnä korkeakouluopetuksen tai aikuiskoulutuksen piiristä.

Kurssin tarkoituksena oli perehdyttää kieltenopettajia intensiiviopetuksen teoriaan ja käytäntöön. Kolmen kuukauden pituisen täydennyskoulutuksen alussa oli noin kolmen viikon pituinen luentojakso, jossa käytiin läpi intensiiviopetuksen teoreettinen perusta ja sen keskeiset periaatteet. Luentoja oli neljänä päivänä viikossa keskimäärin 5 tuntia päivässä. Tämän lisäksi opettajien oletettiin tutustuvan muutamiin intensiiviopetusta ja opettamisen psykologiaa käsitteleviin teoksiin, joiden pohjalta luentojakson päätyttyä oli jonkinlainen tentti.

Luennoitsijoina kurssilla oli tunnettuja neuvostoliittolaisia lingvistejä ja psykologeja. Dosentti Kitaigorodskajan ohella intensiiviopetuksen periaatteista ja opetusprosessin eri vaiheista luennoi M.A. Majorova, jolta on piakkoin tulossa väitöskirja tästä aiheesta. Opettamisen psykologiasta ja pedagogisesta kanssakäymisestä saimme kuulla A.A. Leontjevin mielenkiintoisen esityksen. P.S. Nemov kertoi motivaation keinoista ja kollektiivisen opetusmuodon kehittamisestä intensiiviopetuksessa ja L.S. Seržan valotti puhetoiminnan psykofysiologisia prosesseja.

Teoreettisen osan jälkeen opettajat jaettiin ryhmiin kielittäin (englanti, ranska, saksa) ja he pääsivät seuraamaan Kitaigorodskajan ja Majorovan johtamaa intensiiviopetusta Moskovan yliopiston kursseilla. Myöhemmin opettajat joutuivat itse valmistamaan oppimateriaalia ja pitämään näytetunteja, joita sitten yhdessä arvioitiin. Valitettavasti minulla ei ollut enää mahdollisuutta osallistua tähän käytännön vaiheeseen. Kaikenkaikkiaan täydennyskoulutus oli mielestäni erittäin hyvin järjestetty ja opettajat olivat hyvin aktiivisia ja kiinnostuneita opetuksesta.

Intensiiviopetusta käytännössä sain seurata kahdessa muussa laitoksessa, nimittäin Venäjän kielen Puškin-instituutissa ja Yhteiskuntatieteiden akatemiassa. Seuraavassa joitakin huomioita näistä.

Puškin-instituutti järjestää täydennyskoulutusta eri maissa toimiville venäjän kielen opettajille, joilla on mahdollisuus saada 5-10 kuukauden stipendijä Neuvostoliittoon. Eräänlaisena johdantokurssina jokaisen lukukauden alussa on jo parin vuoden ajan pidetty 2 viikon pituisia intensiivikursseja, joiden tarkoituksena on poistaa puhumisen ja kanssakäymisen esteitä käyttäen

hyväksi intensiiviopetuksen metodisia keinoja. Toisena tavoitteena on erityisesti puheen ja kuullun ymmärtämisen taitojen harjoittaminen ja kehittäminen.

Näillä täydennyskoulutukseen tulevilla venäjän kielen opettajilla on luonnollisesti yleensä hyvä passiivinen kielitaito ja paljon teoreettista tietoa kielestä, koska heillä on takanaan vähintään 3-5 vuoden kielenopiskelu. Venäjän kielen kohdalla käytännön kieliharjoittelu on kuitenkin vähäistä ja tästä syystä venäjän kielen opettajien kommunikatiiviset valmiudet ovat yleensä melko heikosti kehittyneet. Tämän lisäksi puhumisen esteenä on ns. auktoriteettieste. Tällä tarkoitetaan sitä, että opettaja kokee oman kielitaitonsa huomattavasti heikommaksi, kuin mitä hänen ammatinsa perusteella häneltä yleisesti odotetaan. Tämä vaikuttaa erityisesti kanssakäymiseen neuvostoliittolaisten opettajien kanssa.

Intensiiviopetusta annettiin kuutena päivänä viikossa neljän tunnin jaksoissa. Tämän lisäksi varattiin itsenäiseen työskentelyyn aikaa noin tunti opetuskertaa kohti. Varsinaisia kotitehtäviä kurssiin ei liittynyt, vaikkakin oppimateriaalien pohjalta tehtyjä äänitteitä kehoitettiin kuuntelemaan kielilaboratoriossa ja opettajia kehoitettiin katsomaan tiettyjä elokuvia tai tutustumaan kaupungin nähtävyyksiin ja kertomaan kokemuksistaan seuraavana päivänä. Kurssin lopussa järjestettiin kaikkien ryhmien yhteinen tilaisuus, jossa kukin ryhmä esitti omaa ohjelmaa.

Kurssiin osallistujien mielipiteet intensiiviopetuksesta olivat myönteisiä ja innostuneita. Seurasin opetusta kolmessa eri ryhmässä, ja kaikissa näissä osallistujien aktiivisuus oli hyvin suuri. Ryhmien opettajat näyttivät omaksuneen intensiiviopetuksen periaatteet vähän eri tavoin ja opettajan persoonallinen tyyli onkin hyvin merkittävä tekijä intensiiviopetuksessa. Oppimateriaalina käytettiin Instituutissa valmistettua, vielä kehittelyvaiheessa olevaa opetusmonistetta, joka sisältää seitsemän melko laajaa tekstidialogia.

Keskustellessani Puškin-instituutin opettajien kanssa intensiiviopetuksen käytännön ongelmista, he korostivat erityisesti sitä, että menetelmän soveltaminen on vielä alkuvaiheessa ja sitä kehitellään koko ajan. Yleensä mielipiteet olivat kuitenkin hyvin myönteisiä ja kokemukset opetuksesta rohkaisevia.

Jo pidemmältä ajalta kokemusta venäjän kielen intensiiviopetuksesta on Yhteiskuntatieteiden akatemialla, jossa intensiiviopetusta on kokeiltu jo yli kymmenen vuoden ajan. Yhteiskuntatieteiden akademia on NKP:n keskuskomitean alainen jatkokoulutuslaitos, jossa opiskelee myös ulkomaalaisia, lähinnä sosialististen maiden edustajia. Nämä ulkomailta tulleet opiskelijat muodostavat

melko heterogeenisen ryhmän. Useimmat ovat ainakin koulussa lukeneet jonkin verran venäjää, joillakin saattaa olla jopa Neuvostoliitossa suoritettu korkeakoulututkinto ja he hallitsevat hyvin oman alansa terminologian venäjän kielellä. Yhteistä kaikille on kuitenkin melko passiivinen kielitaito. Jatko-opinnot akatemiassa edellyttävät kuitenkin hyvää käytännön kielitaitoa. Näistä syistä myös täällä on otettu käyttöön parin viikon pituinen intensiivikurssi lukukauden alussa.

Opetuksessa on huomioitu eri tasoryhmiä ja näille on valmistettu tai on valmisteilla omat oppimateriaalit. Oppimateriaalin sisällössä painottuu erityisala - tekstidialogit liittyvät suurelta osin tieteelliseen ja tutkimustoimintaan. Venäjänkielinen tekstidialogi on käännetty 10 kielelle (englanti, bulgaria, unkari, espanja, mongolia, saksa, puola, slovakia, ranska, tsekki). Myös yhteiskuntatieteiden akatemiassa kielenopetuksen keskeisenä tavoitteena on kielitaidon aktivoiminen. Huomiota kiinnitetään eniten venäjänkielisen puheen ymmärtämiseen ja siihen oikein reagoimiseen sekä omaan tuottamiseen.

Molemmissa edellä kuvatuissa tapauksissa intensiiviopetusta on käytetty siis lähinnä passiivisen kielitaidon aktivoimiseksi. Moskovan yliopistossa toimivassa oppimistoiminnan aktivoimista tutkivassa laboratoriossa, jossa G.A. Kitaigorodskaja työskentelee, intensiiviopetusta toteutetaan ja kokeillaan nimenomaan nollatasolta lähtevissä ryhmissä. Tällaisessa kielenopetuksessa intensiivimenetelmällä on todettu saavutettavan huomattavasti parempia tuloksia kuin tavanomaisessa opetuksessa. Parhaillaan siellä suoritetaan erittäin yksityiskohtaista tutkimusta intensiiviopetuksen eri vaiheista ja opetusprosessin erityispiirteistä. Toivon mukaan saamme tulevaisuudessa tietoa näistä tutkimustuloksista.

Intensiiviopetusta käsittelevää kirjallisuutta:

Активизация учебной деятельности

Сборник статей под ред. Г.А. Китайгородской.
Изд. Московского университета, Факультет повышения квалификации преподавателей высших учебных заведений. Москва 1982.

Психолого-педагогические проблемы интенсивного обучения
иностранным языкам

Сборник научных трудов. Под ред. А.Д. Климентенко и О.И. Москальской.
Академия педагогических наук СССР. Научно-исследовательский институт содержания и методов обучения. Москва 1981.

Oppimateriaaleja:

Рожкова, И.И., Пирогова, Л.И., Учебник русского языка для стажеров и аспирантов гуманитарного профиля. Интенсивный курс.

Книга для учащегося

Книга для преподавателя

Приложение /Содержит перевод основных текстов учебника, данных в форме диалога на английский, болгарский, венгерский, испанский, монгольский, немецкий, польский, словацкий, французский, чешский языки/

Грампластинка

Изд. "Русский язык", Москва 1981

Кирш, Т.К., Крылова, Н.Г., Мельникова, Л.В., Русская речь - интенсивно.

Книга для учащегося

Книга для преподавателя

Грампластинки

Диафильмы

Изд. "Русский язык". Москва 1981.

Учебное пособие по английскому языку. Интенсивный курс.

Учебное пособие по немецкому языку. Интенсивный курс.

Учебное пособие по французскому языку. Интенсивный курс.

Под ред. Г.А. Китайгородской.

МГУ, Факультет повышения квалификации преподавателей высших учебных заведений. Изд. Московского университета 1980.

Вводный коррективный курс русского речевого поведения
Институт русского языка им. А.С. Пушкина. Кафедра русского языка ФК.

Hartmut Schröder
Korkeakoulujen kielikeskus

AKTUELLE RADIOSENDUNGEN FÜR DEN DEUTSCHUNTERRICHT - VEREINBARUNG MIT DEM RUNDfunk DER DDR

Endlich ist es soweit! Nun können auch die Deutschlehrer der Sprachzentren regelmässig Mitschnitte von Radiosendungen für den Unterricht beziehen.

Der Rundfunk der DDR hat als erste deutschsprachige Sendeanstalt mit dem Zentralen Spracheninstitut der finnischen Hochschulen (ZSI) vereinbart, Mitschnitte von Radiosendungen für den Deutschunterricht an finnischen Hochschulen kostenlos zur Verfügung zu stellen. Die ersten Sendungen werden in Berlin bereits überspielt.

Der Rundfunk der DDR wird dem ZSI von nun an monatlich Angebote über Radiosendungen aus den verschiedensten Bereichen machen. Es wird sich dabei nicht nur um für den Sprachunterricht produzierte Sendungen handeln, sondern auch um nicht-adaptierte Beiträge aus Kultur und Politik, Wirtschaft und Gesellschaft, Technik und Wissenschaft usw.

Das ZSI hat die Möglichkeit aus diesem Angebot, das vom Rundfunk der DDR zunächst in Form von Mitschriften oder kurzen Inhaltsangaben vorgelegt wird, monatlich für eine Gesamtdauer von rund 60 Minuten Sendungen auszuwählen, die dann vom Rundfunk der DDR auf ZSI-Studiobänder übertragen werden. Gebühren werden dafür vom Rundfunk der DDR nicht erhoben, so dass nur Kosten für das Band und den Versand entstehen.

Das ZSI hat das Recht, zum Zweck des Einsatzes im Deutschunterricht an den Sprachzentren der finnischen Hochschulen, das Bandmaterial zu kopieren und an die örtlichen Sprachzentren weiterzuleiten. Ein kommerzieller Gebrauch ist freilich ausgeschlossen.

Im ZSI selbst werden die Sendungen nach Bedarf für den Einsatz im Unterricht didaktisiert, d. h.: es werden Transkriptionen gemacht, Wortlisten mit finnischer Übersetzung erstellt, grammatische Erläuterungen angefertigt, Hintergrundinformationen zum Inhalt gegeben und Muster für Übungen zum Hörverstehen vorgestellt.

Natürlich bedeutet das nicht, dass die Deutschlehrer "fertiges" Material bekommen mit dem nicht mehr als es abzuspielen gemacht werden muss. Gerade die Verwendung von Radiosendungen im Unterricht erwartet vom Lehrer sowohl

viele vor- und nachbereitende Arbeiten, als auch die zielgruppenspezifische Bearbeitung des Materials. Es wäre wünschenswert, wenn demnächst dazu an dieser Stelle (also in Kielikeskusuutisia) ein Erfahrungsaustausch der Lehrer stattfinden könnte und einige Empfehlungen zum Einsatz von Radiosendungen im Deutschunterricht erstellt würden. In der Fachliteratur für Deutsch als Fremdsprache liegen ja schon einige Ansätze zur Arbeit mit Radiosendungen vor; in der nächsten Ausgabe von KIELIKESKUSUUTISIA werden wir bereits einige Ansätze vorstellen und diskutieren.

Damit in Zukunft das ZSI möglichst bedarfsgerecht Radiosendungen vom Rundfunk der DDR bestellt, ist es nun ganz wesentlich, die Wünsche der Deutschlehrer nach Bandmaterial in Erfahrung zu bringen. Dazu werden wir dieser Tage mit einer Befragung über allgemeine Interessen (Länge der Sendungen, Sprachniveau, Wissenschaftsbereiche, Didaktisierungswünsche usw.) beginnen. Die Angebote des Rundfunks der DDR werden wir regelmässig mit einer kurzen Beschreibung der Sendungen an alle Sprachzentren verschicken. Die örtlichen Sprachzentren können dann nach jeweiligem Interesse beim ZSI Tonbänder oder Kassetten mit den Sendungen bestellen. Das ZSI erhält auf diese Art und Weise schnell einen Überblick über den Bedarf in den Sprachzentren und kann daher vermeiden, dass Sendungen von uns in Berlin bestellt werden, die vielleicht gar nicht im Deutschunterricht an unseren Sprachzentren eingesetzt werden und nur in den Archiven gelagert werden.

Durch die Vereinbarung des ZSI mit dem Rundfunk der DDR ist die Möglichkeit gegeben, den Deutschunterricht qualitativ weiter zu verbessern, ihn informativer und für die Studenten interessanter zu machen. Wir hoffen, dass die Deutschlehrer von den neuen Möglichkeiten regen Gebrauch machen und auch andere Rundfunkanstalten dem ZSI in ihren Angeboten so weit entgegenkommen, wie es der Rundfunk der DDR gemacht hat.

Tuija Nikko
Högskolornas språkcentral

FORTBILDNINGSKURS FÖR SPRÅKCENTERLÄRARE I SVENSKA

Över 50 språkcenterlärare deltog i en fortbildningskurs för svensklärare vid språkcentrerna som anordnades på Hanaholmens kulturcentrum den 3-5 januari 1983. Kursen arrangerades av Svenska institutet, Nordiska språk- och informationscentret, Högskolornas språkcentral samt Hanaholmens kulturcentrum.

Programmet bestod närmast av föreläsningar och gruppdiskussioner om undervisningsmaterial och undervisningsmetoder. Utöver det officiella programmet hade lärarna förstås tillfälle att föra fruktbara diskussioner om gemensamma problem.

Första dagen ägnades till stor del åt undervisningsmaterial. Deltagarna fick bekanta sig med bl a ett stort urval undervisningsmaterial för den svenska gymnasieskolan i samband med en omfattande materialutställning som närmast Svenska institutet stod för. Dessutom fanns material från Nordiska språk- och informationscentret samt Högskolornas språkcentral till påseende. I detta sammanhang bör förstås det utmärkta biblioteket på Hanaholmens kulturcentrum också nämnas.

Helena Solstrand från Svenska språkbyrån gav nyttig information om fackordböcker. Hon påminde oss om att man alltid i fråga om terminologiska problem kan anlita Svenska språkbyrån som dessutom har ett stort handbibliotek fackordböcker.

Georg Korkman från Statens AV-central berättade om centralens verksamhet och dess utbud av undervisningsmaterial och visade några filmer. Han nämnde att AV-centralen skulle ha bättre möjligheter att ta hänsyn till språkcentrernas önskemål vid inköp av filmer om den fick önskemålen i koncentrerad form. I praktiken kunde det enligt honom bäst gå till på det sättet att språkcentrerna skickade sina önskemål till Högskolornas språkcentral som skulle fungera som ett slags "påtryckningsinstans" mellan lokala språkcenter och AV-centralen.

Utarbetandet av undervisningsmaterial för svenskundervisning vid språkcentrerna diskuterades i sju grupper. Avsikten med diskussionerna var framför allt att få till stånd utbyte av material samt nya samarbetsprojekt. Dessutom presenterade ett tidigare påbörjat projekt, Svenska för Pedagogie Studerande, sitt arbete och diskuterade framtida åtgärder. Som resultat av

diskussionerna beslöts om tre nya samarbetsprojekt: Svenska för Humanister, Svenska för Odontologie Studerande samt ett projekt som skall utarbeta en ny version av det delvis föråldrade Svenska för Juris Studerande. När det gäller ekonomer, naturvetare och tekniker gjordes än så länge inga konkreta beslut om samarbetsprojekt, däremot bestämdes om insamling och utbyte av material samt möten senare under året. Diskussionsprotokollen kommer senare att skickas till varje språkcenter för att ge lärarna tillfälle att bekanta sig med gruppernas beslut och eventuellt delta i deras arbete.

Vi fick ytterligare höra två föreläsningar under första dagen. Sune Johansson från Svenska institutet diskuterade några aspekter på modern svenska och betonade framför allt vikten av språkets användbarhet när det gäller textutredningar av olika slag.

Hannu Niemi från Uleåborgs universitets språkcenter talade om undervisning i svenskans ordföljd med utgångspunkt i den positionsgrammatiska modell som utarbetats av Diderichsen. Med hjälp av satsschemat kan man enligt Niemi åskådliggöra viktiga faktorer om ordföljden som inte framgår av traditionella skolgrammatikor.

Andra dagen redogjorde först Tor Hultman för de intressanta resultat som han och Jan Einarsson kommit fram till i samband med projektet *Spåk och kön i skolan* som är en del av projektet *Språk och kön* vars mål är att undersöka de språkliga villkoren för kvinnors och mäns deltagande i samhällslivet. Projektet är förlagt till institutionen för ämnesmetodik och ämnesteorier vid Lärarhögskolan i Malmö (underordnad Lunds universitet). Den som är intresserad av detta projekt rekommenderas läsa deras rapportserie i vilken än så länge sju delrapporter ingår.

Kaj Wikström från Joensuu högskola diskuterade undervisningen av svenskans species ur textlingvistisk synvinkel. Han redogjorde för hur man med hjälp av textlingvistiska faktorer kan hjälpa eleverna uppfatta skillnader i yt- och djupstruktur och därigenom underlätta valet av rätt species.

Undervisning av species diskuterades vidare i smågrupper under ledning av Gunilla Bongenhjelm från Stockholms universitet. Hon redogjorde med konkreta exempel för hur hon går till väga när hon lär ut svenskans species till sina utländska studenter.

Resten av dagens gruppdiskussioner fördes kring olika undervisningsmetoder i muntlig framställning. Under ledning av Vivi-Ann Hakalax från Tammerfors universitets språkcenter diskuterades kreativitetens betydelse i undervisningen. Hon berättade om sina positiva erfarenheter i samband med en kurs vid Tammerfors universitet som delvis byggde på suggestopediska metoder.

Leena Kreutzman från språkcentret vid Tekniska högskolan i Tammerfors ledde en grupp som diskuterade olika metoder att få gruppdiskussionen att fungera. Faktorer som gruppernas storlek, lärarens roll, redovisningen och förberedelserna diskuterades ivrigt.

Under ledning av Eevaliisa Kõlhi-Himanen från Helsingfors universitets språkcenter diskuterades, med hjälp av praktiska exempel, de oändliga tillämpningsmöjligheter som video har att bjuda på när det gäller undervisning i muntlig framställning.

Eva May från Högskolornas språkcentral var ledare i en grupp som diskuterade olika tillämpningsmöjligheter av materialet Funktionsövningar, utarbetat av henne själv. Diskussionen rörde sig i huvudsak kring hur man i klass kan förbereda eleverna för studioövningarna och vilka former efterarbetet kan få. Vikten av att i undervisningen beakta elevernas språkliga nivå betonades starkt.

Andra dagen avslutades med att Åke Viberg från Stockholms universitet redogjorde för utbildningen av lärare i svenska som främmande språk i Sverige. Han beskrev det konkreta innehållet i kurser som ges vid Stockholms universitet där utbildningen av den aktuella lärargruppen sköts gemensamt av institutionerna för lingvistik och nordiska språk. Dessutom nämnde han några intressanta pågående projekt i Sverige som arbetar med bl a andraspråksinlärning.

Den som är intresserad av att läsa mera om utbildning av lärare i svenska som främmande språk hänvisas till Björn Hammarbergs artikel med samma rubrik i boken *Språkmöte* (närmare uppgifter om boken i *Kirjakatsaus*, s. 25).

Tredje dagens förmiddag ägnades till stor del åt att Mikael Reuter från Språkexamenämnden redogjorde för examenrådets bedömningskriterier i synnerhet när det gäller det s k lilla språkprovet med vilket språkproven vid språkcentrerna ju i en nära framtid kommer att jämföras. Han utgick i sin framställning från autentiska intervjuer på video i vilka han och Ullamaija Fiilin intervjuade studenter vid höstens språkprov vid Helsingfors universitets språkcenter. Dessutom redogjorde han för språkexamenrådets kriterier när det gäller bedömningen av fri skriftlig produktion, också här utgick han från sin egen bedömning av konkreta prov.

Den mycket konkreta och åskådliga framställningen väckte stort intresse bland deltagarna för vilka utarbetandet av ett enhetligt och pålitligt testningssystem just nu är ett högaktuellt ämne.

Kursen avslutades med en intressant föreläsning om ordförråd och ordinlärning i vilken Åke Viberg presenterade ett sätt att lära ut ordförråd med

hjälp av semantiska fält i vilka t ex största delen verb kan inordnas. Detta sätt ger bl a möjlighet att beakta inlärarens modersmål och planera undervisningens progression. Vidare diskuterade Viberg några processer som är verksamma då man lär sig ord på ett främmande språk.

Intresserade hänvisas t ex till Åke Vibergs artikel i boken *Språkmöte* (närmare uppgifter om boken i *Kirjakatsaus*, s. 25).

I slutdiskussionen beslöts om en gemensam resolution som skall skickas till alla fakulteter. I den skulle fakulteterna göras uppmärksamma på en del organisatoriska problem som försvårar svenskundervisningen vid språkcentrerna och som har direkt anknytning till fakulteternas beslut, t ex det tidiga skedet för svenskstudierna i studenternas studieprogram och det ringa timantal som reserverats för studierna.

Som uppmuntrande avslutning på en lyckad kurs kom Sune Johansson med meddelandet att Svenska institutet också i fortsättningen har möjligheter att beakta språkcenterlärarnas stora behov av fortbildning. Som en möjlighet nämnde han en speciell sommarkurs för språkcenterlärarna vid någon folkhögskola i Sverige!

KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY

Les Français à travers leur romans
Textes, notes et documents
M. Blancpain/Y. Brunsvick/P. Ginestier
CLE International, Paris, 1979.

"Les Français à travers leurs romans" est, à premier vu, un recueil de textes, extraits de grands romans français. Mais grâce à ses notes et ses thèmes de réflexion ce livre est principalement un instrument de travail, qui répond aux exigences d'une pédagogie non-directive où la participation de l'étudiant est primordiale.

L'ouvrage contient neuf ensembles thématiques, dont chacun traite de la vie quotidienne des Français d'hier et d'aujourd'hui. Chaque ensemble débute par une présentation d'un roman du vingtième siècle et de son auteur, suivie d'un extrait du roman (ex: Alain Fournier: "le Grand Meaulnes" / G. Bernanos: "Journal d'un curé de campagne" / Saint-Exupéry: "Le Petit Prince"). Les

passages cités sont parfaitement compréhensibles grâce aux esquisses du contenu; cependant une lecture intégrale s'impose.

L'extrait du texte est accompagné d'explications des mots dans les marges, ainsi que de questions sur le texte en bas des pages, ce qui permet à l'étudiant de contrôler ses connaissances au fur et à mesure que sa lecture progresse.

Les commentaires grammaticaux et stylistiques, étroitement liés au texte, sont placés sous la rubrique "La langue et le style" qui vient immédiatement après le texte pilote.

Les textes d'appui, dont la plupart est emprunté à des grands romans, ont pour objet de montrer les différents aspects des problèmes posés. Ainsi à une radioscopie des Français de notre temps s'ajoute une dimension historique indispensable.

Pour ramener le passé au présent, et pour concrétiser la vie vue à travers d'un roman, une variété importante de documents actuels est proposée au lecteur dans chacune des neuf ensembles. Le langage de ces documents (articles de journaux, statistiques, lettres de lecteurs à leur journal habituel) est plus familier que celui des romans, fournissant ainsi à l'étudiant un échantillon de la langue française de tous les jours.

À la fin de chaque ensemble le lecteur est invité à faire le point à l'aide des questions et des arguments, qui le suscitent à discuter le thème de l'ensemble en question, soit en liaison avec les textes, soit indépendamment, en tant qu'un fait d'actualité.

Le fonction de cet ouvrage est multiple: utilisé comme un recueil de textes de compréhension, le livre "Les Français à travers leurs romans" peut en même temps être exploité dans un domaine plus vaste: il donne aux étudiants étrangers un aperçu général des célèbres romanciers français; il leur offre une introduction à la civilisation française et, en fin, il enrichit leurs connaissances linguistiques et stylistiques en français.

Tarja Derras

SPRÅKMÖTE. Svenska som främmande språk. Hemspråk. Tolkning. Utgiven av Kenneth Hyltenstam. Liber Tryck, Stockholm, 1981. ISBN 91-40-30553-8

FRÄMMANDESPRAKSUNDERVISNING OCH ÖVERSÄTTARUTBILDNING. Utgiven av Kenneth Hyltenstam. Liber Tryck, Stockholm, 1981. ISBN 91-40-30554-6

Boken *Språkmöte*, liksom den samtidigt utkommande *Främmandespråkundervisning och översättarutbildning*, har sitt ursprung i ett ASLA-symposium i Lund 1980 som gick under namnet *Språkundervisning i Sverige*.

Böckerna ger en beskrivning av det aktuella läget inom olika sektorer av svenskundervisningen i Sverige. I den förra beskrivs områdena svenska som främmande språk och hemspråk, i den senare diskuteras inte bara skolans och universitetens språkundervisning utan även den som bedrivs i studiecirklar och kommersiella språkskolor. Samtidigt som böckerna ger en samlad bild av närliggande områden belyser de, i enlighet med symposiets syfte, de kunskaps- och idéområden som huvudsakligen påverkat de skilda språkundervisningssektorerna i Sverige på senare tid, nämligen interimspråksforskningen och forskningen om en kommunikativt och behovsorienterat inriktad språkundervisning och vill därigenom lansera idéer som kan ge impulser åt undervisningen och utbildningen på dessa områden.

I de två böckerna ingår dessutom artiklar om tolkning och översättning. Huvudavsnittet *Tolkning och forskningsbehov* i Christopher Strouds uppsats i *Språkmöte* tar bl a upp samtalsanalys och analys av interetnisk kommunikation som är av intresse också för andra än dem som arbetar med tolkning och tolkutbildning.

Tuija Nikko

TRÖSKELNIVA. Förslag till innehåll och metod i den grundläggande utbildningen i svenska för vuxna invandrare. (Skolöverstyrelsen 1981)

Det aktuella materialet är resultatet av ett utvecklingsprojekt kallat *Tröskelnivå i svenska för vuxna invandrare* som bedrivits och finansierats av Skolöverstyrelsen och som startade 1978 i syfte att undersöka hur principerna som framläggs i Europarådsprojektet *Modern Languages Program* skulle kunna tillämpas på undervisningen i svenska för vuxna invandrare.

Projektet "Modern Languages" startades 1971 i syfte att utarbeta ett gemensamt europeiskt program för andraspråksundervisning för vuxna. Man har inom projektet utifrån vissa grundprinciper utarbetat ett sk unit/credit system för en enhetlig och likvärdig språkundervisning inom hela det europeiska språkområdet. Innehållet i systemets baskurs har preciserats i *The Threshold Level* (van Ek 1975). I denna beskrivs en lägsta fungerande färdighetsnivå (en "tröskelnivå") som en språkinlärare måste besitta för att han/hon skall klara sig på engelska i vardagliga situationer som han sporadiskt kan råka i. Tröskelnivån finns numera beskriven för flera språk.

Det är klart att tröskelnivån för invandrare måste vara mer omfattande och ha något annan inriktning än vad som beskrivs i Europarådsmodellen. Den svenska arbetsgruppens huvudsyfte har varit att presentera den syn på språk och språkinläring som projektet "Modern Languages" ger uttryck för och att utgående från beprövad erfarenhet presentera de språkfunktioner, allmänna begrepp och den grammatik som kan förutses motsvara en invandrars väsentliga kommunikativa behov. Arbetsgruppens avsikt har inte varit att beskriva eller definiera någon väl avgränsad tröskelnivå, t. ex. grammatiken är relativt heltäckande och de språkfunktioner och allmänna begrepp som presenteras är mycket referentiella. Materialet är sålunda öppet för såväl strykningar som tillägg.

Materialet är tänkt att kunna användas dels som ett fortbildnings- och planeringsmaterial för lärare som undervisar i svenska för invandrare, dels som ett referensmaterial vid utarbetande av kursplaner och läromedel och kan som sådant också rekommenderas kolleger i Finland.

I den rätt omfattande inledningen (s. 7-39) presenterar Karin Henriksson och Inger Lindberg det svenska projektet mot bakgrunden av projektet "Modern Languages". Författarna redogör för den funktionella och begreppsmässiga syn på språkundervisning som ligger till grund för Tröskelnivåbeskrivningen och förklarar samtidigt några centrala begrepp. Det grundläggande i detta synsätt är att man utgår ifrån språkinlärarens kommunikativa behov. Vidare redogör författarna för hur detta synsätt bör beaktas i planeringen och genomförandet av undervisningen.

I kapitlet *Tröskelnivån i ett språkinlärnings- och språkundervisningsperspektiv* (s. 40-87) diskuterar Kenneth Hyltenstam den aktuella språkinlärningsforskningen, närmast interimspråksypotesen (interimspåk = eng interlanguage), och hur den kan vara till hjälp när det gäller att besluta om såväl det konkreta undervisningsinnehållet som undervisningens progression

i en undervisning som har Tröskelnivåbeskrivningen som bas. "Det kan vara illustrativt" säger Hyltenstam "att under dessa resonemang i första hand ha fria språkinlärare i tankarna ---. Vi ska alltså fundera över hur individens egen utvecklingsgång kan tänkas se ut. När vi har kunskaper om den, kan vi fundera över hur vi ska kunna anpassa kursuppläggningsen så att den passar individen." (S. 50.)

Avsnittet *Metodiska principer och förslag till tillämpningar* (s. 88-126) behandlar planering och genomförande av en svenskundervisning enligt tröskelnivåmodellen. I det diskuterar Börje Viberg olika sätt att analysera och fastställa invandrars kommunikativa och informativa behov och föreslår olika modeller för bestämning av adekvata inlärningsmål.

Avsnitt 4-6 (s. 127-360) utgörs av själva Tröskelnivåbeskrivningen och ger en modell för det språkliga innehållet i en tröskelnivå i svenska för invandrare.

Tuija Nikko

Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache
Wolfgang Fleischer
VEB Bibliographisches Institut, Leipzig, 1982.

Will man den ganzen Reichtum des lexikalischen Bestandes einer Sprache erfassen, genügt es nicht, die Wörter und ihre Verwendungsmöglichkeiten anzugeben, man muss auch die festen Wendungen und ihren Gebrauch berücksichtigen; Wortgruppen also, die im Laufe der sprachlichen Entwicklung stabil und damit wie die Wörter zu festen Bestandteilen des Lexikons geworden sind: *einen Streit vom Zaune brechen; sich in Bewegung setzen; kalter Kaffee; ja sogar Sätze wie Schwamm drüber; Das wollen wir doch einmal sehen.* Gerade für den Nichtmuttersprachler ist die Beschäftigung mit solchen Ausdrücken unerlässlich und interessant, da sie syntaktische und semantische Besonderheiten aufweisen und da sie für bestimmte Kommunikationssituationen besonders geeignet sind.

In der deutschsprachigen Germanistik hat die Auseinandersetzung mit diesen sprachlichen Erscheinungen erst um 1960 begonnen. Zuvor galt das Interesse vor allem der Materialsammlung und der kulturgeschichtlichen Erläuterung. Umfassende deutschsprachige Arbeiten erst seit etwa 1970. Wenn man den kurzen Zeitraum der eigentlichen linguistischen Untersuchung

in Rechnung stellt, ist die Fülle von Informationen, die Fleischer in seinem Buch gibt, umso beeindruckender. Die als Hochschullehrbuch verfasste Arbeit gibt einen umfassenden und weiterweisenden Überblick über alle gegenwärtig erkannten und bearbeiteten Gebiete der Phraseologie. Dabei setzt sich Fleischer mit der inzwischen grossen Fülle an Literatur auseinander, darunter auch mit den sehr umfangreichen sowjetischen Forschungen. Oft mündet seine Auseinandersetzung in eigene Vorschläge, so z.B. bei der Analyse der vorhandenen Klassifikationsversuche.

Die Gliederung des Buches spiegelt die Vielfalt der Untersuchungsgegenstände und die langjährige Erfahrung Fleischers auf den Gebieten der Lexikologie und Wortbildung, der Namenkunde und der Stilistik wider.

- Fleischer stellt die Geschichte der Phraseologieforschung, ihre gegenwärtigen Probleme und Ausblicke auf die künftige Forschung vor.
- Er beschreibt das Wesen der Phraseologismen in allen denkbaren Zusammenhängen (Bedeutung, Bildlichkeit, Festigkeit, Normabweichungen usw.), geht ein auf das Verhältnis zu Eigennamen (*Schwarzes Meer, Hotel am Ring*) und Termini (*grüne Lunge, schwarzes Brett*), verleiht Phraseologismen mit Sprichwörtern (*Wer andern eine Grube gräbt, fällt selbst hinein - jm. eine Grube graben*), Sagwörtern, Sentenzen, Maximen und anderen Mikrotexten des Deutschen.
- Ausführlich geht Fleischer auf Klassifikationsversuche ein und stellt schliesslich eine eigene Klassifikation vor, wobei nicht ein Klassifikationskriterium durchgehend verwendet wird, weil die Vielgestaltigkeit des Phänomens so nicht voll erfasst werden könne. Dieses Vergehen erlaubt, auch Erscheinungen aufzunehmen, die in andere Klassifikationssysteme nicht "passen", festgeprägte Sätze etwa: *Nicht dass ich wüsste. Das wollen wir doch einmal sehen.*
- Besonders für den Sprachpraktiker ist das Kapitel wichtig, das die stilistischen und kommunikativen Aspekte der Phraseologismen untersucht. Man wird informiert über die Möglichkeiten der Phraseologismen, zur Textgestaltung beizutragen, und ihre stilistischen Wirkungsmöglichkeiten. Im Kapitel zur Wortbildung wird auf die Beziehungen zwischen Wort und Phraseologismus hingewiesen (*müde wie ein Hund - hundmüde; dumm wie Stroh - strohdumm*).

Die Fülle von Beispielen, an denen Fleischer seine Themen abhandelt, könnte allein schon die Lektüre des Buches zu einem Gewinn machen. Die angeführten Beispiele geben einen guten Überblick über den gegenwärtigen Bestand an Phraseologismen im Deutschen.

Teaching English as an International Language - from Practice to Principle
Stevens, Peter
Pergamon Press 1980
ISBN 0 08 025333 4

Peter Stevens, Professor of Applied Linguistics at Essex University, has had a long career in the fields of Applied Linguistics, teaching English as a foreign language and teacher training.

Teaching English as an International Language is divided into three parts. Part I discusses how demands set by the learners, society and the teaching profession can be brought together to create a better learning atmosphere. Stevens also explores the reasons for failure and success in the teaching of foreign languages. Finally he compares the contributions made by the descriptive and the linguistic traditions to language teaching.

Part II deals with the expanding use of English as a language of interaction. This has caused the emergence of several local varieties of the language. Depending on the nature of the use a distinction can be made between countries where English is used for international purposes, and those where the role of English is intranational. In the latter case some variety of English is used inside a country in different situations. The problem is whether the localized forms of language should be taught or not. Awareness of the inter-/intranational distinction has, according to Stevens, been beneficial to language teaching.

The third part of the book is clearly the most informative, especially for those not yet familiar with aspects of teaching English for specific purposes. It assesses the relevance of notional, functional and communicative ideas to ESP teaching and discusses questions related to syllabus design. Stevens then goes on to deal with more specific areas of "scientific English" and finally discusses problems of learning and teaching science through a foreign language.

Teaching English as an International Language is an enjoyable and very readable book which can be recommended to those interested in different aspects of second and foreign language teaching.

TIEDOTUKSIA - INFORMATION

INFORMATIONEN FÜR DEUTSCHLEHRER

Regionales Fortbildungsseminar für Deutschlehrer

Das Korkeakoulujen kielikeskus und das DDR-Kulturzentrum Helsinki veranstalten am 11. Februar ein regionales Fortbildungsseminar für die Deutschlehrer aus Tampere, Jyväskylä und Kuopio.

Das Seminar findet in Jyväskylä statt und dauert von 12.00 Uhr bis 18.00 Uhr.

Diskutiert werden sollen praktische Fragen des Deutschunterrichts an den Sprachzentren und die Bedeutung der Landeskunde im Unterricht.

Als Referenten und Gesprächspartner stehen Mitarbeiter des Deutschlektorates beim DDR-Kulturzentrum Helsinki zur Verfügung.

Überregionales Fortbildungsseminar für Deutschlehrer

Am 13. und 14. Mai veranstaltet das Korkeakoulujen kielikeskus zusammen mit dem DDR-Kulturzentrum Helsinki ein überregionales Fortbildungsseminar für Deutschlehrer in Jyväskylä.

Die Kosten für Unterkunft und Verpflegung in Jyväskylä werden vom DDR-Kulturzentrum getragen.

Als Gesprächspartner stehen auf dem Seminar erfahrene Fachsprachendidaktiker des Herder-Instituts Leipzig zur Verfügung. Hauptpunkt des Programms ist die praktische Erstellung von fachsprachlichen Materialien für den Deutschunterricht. Es wird vorwiegend in Arbeitsgruppen gearbeitet werden.

Anmeldungen und Anfragen zu den beiden Seminaren können gerichtet werden an:

Hartmut Schröder   Telefon-Nr.: 941-292885

Jyväskylän yliopisto
Korkeakoulujen kielikeskus
Seminaarinkatu 15
40100 Jyväskylä 10

RADIOSENDUNGEN DES RUNDFUNKS DER DDR

Für Januar liegen vom Rundfunk der DDR folgende Sendungen vor:

- 1) DDR-Report - Kultur- und Wissenschaftsmagazin, rund 10 Minuten
(Kurzbeiträge (in Form von Nachrichten und Interviews) aus Kultur, Wissenschaft und Technik)
- 2) Kulturnachrichten für ERT, rund 10 Minuten
(Kurzbeiträge über Kunst und Musik)
- 3) Ausbildung von Kunststudenten in der DDR
- 4) Talentförderung im DDR-Sport
- 5) Interview mit dem Leiter des gesellschaftlichen Luther-Komitees, rund 15 Minuten (zum Stand der Vorbereitungen der Martin-Luther-Ehrungen 1983 in der DDR)
- 6) Interview mit dem Oberkirchenrat Dr. Helmut Deddies, 10 Minuten
(zum kirchlichen Luther-Jahr 1983 in der DDR).

Die Sendungen können (einschliesslich Begleitmaterial) vom Korkeakoulujen kielikeskus als Tonband oder Kassette gegen Unkostenerstattung (für Tonband oder Kassette und Kopien) bezogen werden.

Richten Sie Ihre Bestellung an:

Sinikka Koponen   Telefon-Nr.: 941-292886
Jyväskylän yliopisto
Korkeakoulujen kielikeskus
Seminaarinkatu 15
40100 Jyväskylä 10

Suomen kielistudioyhdistys r.y. järjestää kaikille kieltenopettajille

KIELISTUDIO - JA VIDEOPÄIVÄN

Helsingin yliopiston kielikeskuksessa, Fabianinkatu 26,
lauantaina 5. helmikuuta 1983

Ohjelma

klo	9.45 - 10.15	Ilmoittautuminen
	10.15 - 11.15	Yhdistyksen sääntömääräinen vuosikokous
	11.30 - 12.00	Kielikeskuksen toiminnan esittely professori Matti Rissanen
	12.00 - 13.30	Studion ja äänitteiden käyttö kurssimuotoisessa lukiossa lehtori Rauni Paakkunainen, Helsingin II norm.koulu sekä keskustelua teemasta
	13.30 - 14.00	Tauko, jonka aikana mahdollisuus tutustua uusiin studiotyyppeihin
	14.00 - 15.15	Videon käyttö kieltenopetuksessa toimittaja Jürgen Schielke, Yleisradio lehtori Philip Binham, Helsingin kauppa- korkeakoulu

Ilmoittautuminen sihteerille Ritva Miettiselle, Lokkisaarentie 4 as 16,
00980 Helsinki 98, tammikuun loppuun mennessä. Osallistumismaksu
20 mk. Osallistuminen ei edellytä jäsenyyttä.

TERVETULOA!

A.I.L.A.

Le Comité d'organisation
Colloque français de spécialité

Centre International d'Etude de Langues
4 Quai Kléber - 67000 STRASBOURG

ASSOCIATION INTERNATIONALE
DE LINGUISTIQUE APPLIQUÉE

COMMISSION ON LSP

PROGRAMME

" Le Français de spécialité "

Lieu : Strasbourg

Dates : du 24.02 au 27.02.1983

ORGANISATION

Commission scientifique Langue de Spécialité de l'AILA en collaboration avec l'AFLA/
l'AEDE, le CIREEL, l'IUT International, les Universités II et III de Strasbourg,
le CRDP, le CIELS et l'UNESCO ALSED.

THEMES PRINCIPAUX

Information mutuelle des participants sur leurs activités ayant trait au FSP.

ASPECTS LINGUISTIQUES

Analyse de discours, aspects syntaxiques, vocabulaire (termes, néologismes).

POLITIQUE DE L'ENSEIGNEMENT DES LANGUES

Intégration des LSP dans l'enseignement de la langue générale.

ENSEIGNEMENT

Méthodologie, moyens d'enseignement, (production et diffusion), évaluation.

DOCUMENTATION

Problèmes de documentation et de classification.

FORMATION DES ENSEIGNANTS

Formation initiale et recyclage : nouveaux types de formations.

FORMATION ET PERFECTIONNEMENT

des autres professionnels du FSP (traducteurs, interprètes, documentalistes, conseillers en communication scientifique et technique, etc.).

FORMULES D'ECHANGES

entre institutions et centres de recherche et de documentation des pays francophones et des pays non-francophones.

PRINCIPES DE FINANCEMENT DU COLLOQUE

- Frais de voyage et de séjour : à la charge des participants (modèle des rencontres internationales organisées par AILA/LSP)
- Publication des actes du colloque : par une maison d'édition ou dans une revue spécialisée (numéro spécial)
- Frais d'inscription : 200 FF

Comité d'organisation

J.P. BAJARD	CIELS, AEDE (Association Européenne des Enseignants)
F.G. DREYFUSS	Université III, Strasbourg
Max GOROSCH	AILA
Raymond HICKEL	AEDE, CRDP (Centre Régional de Documentation Pédagogique)
Gisèle KAHN	AFLA
Sven NORD	Secrétaire exécutif
Jacques QUISTGAARD	AILA, UNESCO ALSIED LSP NETWORK
Georges STRAKA	Université II, Strasbourg

(Coupon à détacher et à expédier à Colloque AILA p. 55.)

The British Council

- 307 Techniques for English Teachers** (Dr Pat McEldowney)
11 – 30 July in Manchester
(vacancies for 60 members)
Fee: £495
- 308 Spoken English Language for Foreign Teachers of English**
(Mr R Beresford)
11 – 30 July in Newcastle-upon-Tyne
(vacancies for 60 members)
Fee: £495
- 309 Contemporary English Language: Usage and Practice** (Mr D C Jones)
18 July – 5 August in Swansea
(vacancies for 70 members)
Fee: £495
- 310 Practical Explorations in ELT Methodology** (Mr Ray Mackay)
24 July – 12 August in Stirling
(vacancies for 60 members)
Fee: £495
- 311 Practical Approaches to English Teaching** (Mr John King)
25 July – 13 August in Chester
(vacancies for 50 members)
Fee: £495
- 312 Interaction and the Individual in the Classroom** (Mr John Nuttall)
31 July – 20 August in Exeter
(vacancies for 55 members)
Fee: £495

Summer Schools for Teachers of English

July — August 1983

Each summer school is designed for qualified teachers of English as a foreign or second language. The summer schools are practical and provide a varied and stimulating work schedule as well as opportunities to visit places of interest nearby and to meet local people.

- 301 **Contemporary English through Radio and Television** (Dr Brian Hill)
4 — 23 July in Brighton
(vacancies for 60 members)
Fee: £495
- 302 **Contemporary Issues in English Language and Literature**
(Dr Graeme Roberts)
4 — 23 July in Aberdeen
(vacancies for 70 members)
Fee: £495
- 303 **The Teaching of English as a Foreign Language** (Mr Stanley Ellis)
7 — 26 July in Leeds
(vacancies for 66 members)
Fee: £495
- 304 **English for Specific Purposes** (Mr Ray Williams)
10 — 29 July in Birmingham
(vacancies for 50 members)
Fee: £495
- 305 **Practical Classroom Methods and Materials Production for English Teaching** (Mr Andrew Wright)
10 — 30 July in Nottingham
(vacancies for 60 members)
Fee: £495
- 306 **Linguistics and the Teaching of English** (Dr Andrew Butcher)
11 — 30 July in Reading
(vacancies for 70 members)
Fee: £495

Names of Directors of Studies are shown in brackets. All the summer schools are residential and the fee includes accommodation, programmed excursions and all meals. Applications must reach London by 25 March 1983.

The *Bell* Educational Trust Courses for Teachers of English Summer, 1983

Bell College Saffron Walden

ST1 — 3rd July–16th July

A two week refresher course for overseas teachers of English.

ST2 — 17th July–30th July

A — A two week refresher course for overseas teachers of English.

B — A two week introductory course for non-native speakers with little or no experience of teaching English.

ST3 — 31st July–13th August

A — As for ST2 A

B — As for ST2 B

ST4 — 14th August–3rd September

A three week refresher course for overseas teachers of English.

ST5 — 14th August–27th August: Advanced Refresher Course

A two week advanced refresher course for teachers of English overseas who are native speakers or who are fluent in English.

ST6 — 4th September–24th September: Teaching in the Third World

A three week course for teachers of English as a second or foreign language in third world countries.

RSA — 28th August–24th September

A four week introductory course for native speakers of English leading to the Royal Society of Arts Preparatory Certificate in T.E.F.L.

Academic Programme

All the ST courses include a survey of recent developments in English teaching methodology, options suited to the particular backgrounds and interests of the participants and opportunities for observing English lessons. All the courses except ST5 offer advanced use of English sessions designed to help the participants improve their English.

Social and Cultural Programme

The College offers a very full programme of extra-curricular activities including recitals of classical music, films, jazz concerts, folk singing and discos. There are also extensive facilities for sports and for such creative arts as painting, pottery and music.

Excursions and Visits

Included in the cost of the ST courses are visits to Cambridge and London.

Accommodation

Course members have the choice of accommodation in single study-bedrooms within the College or with local families. The course fee covers the cost of all meals.

Inclusive Fee for ST Courses

Tuition, accommodation, all meals, social and cultural programme and excursions:
Two weeks £330.00   Three weeks £495.00

RSA Course Fee

Tuition and examination fee:
Four weeks £350.00

Enquiries to:

The Registrar Bell College, South Road,
Saffron Walden, Essex CB11 3DP, England.

Telephone: Saffron Walden (0799) 22918   Telex: 817916 BELLCO G (Saffron Walden)

Application form on page 55.

Language Training Services

38 RUSSELL SQUARE, LONDON WC1B 5DA TEL: 01-580 2279/70 TELEX: 268312 WESCOM G (LANGTRAIN)

FEES AND UK COURSE DATES 1983

ENGLISH FOR BUSINESS AND ADMINISTRATION: £550 + VAT for 2 weeks

10 Jan - 21 Jan	6 Jun - 17 Jun	5 Sep - 16 Sep
14 Feb - 25 Feb	4 Jul - 15 Jul	3 Oct - 14 Oct
7 Mar - 18 Mar	18 Jul - 29 Jul	7 Nov - 18 Nov
11 Apr - 22 Apr	1 Aug - 12 Aug	5 Dec - 16 Dec
9 May - 20 May	15 Aug - 26 Aug	

Other dates can be arranged on request.

INDIVIDUAL TUITION: £550 + VAT per week.

Dates by arrangement throughout the year.

ENGLISH FOR SECRETARIES:
£300 + VAT for two weeks.

23 May - 3 June

ESP SEMINAR FOR TEACHERS:
£150 + VAT for one week

27 June - 1 July

ACCOMMODATION: £80 per week for family accommodation.
£25/£45 per night for hotel accommodation.

ENROLMENT/ENQUIRY FORM

Please enrol Mr/Mrs/Ms ..... on

- English for Business   Individual Tuition
 ESP Teachers Seminar   English for Secretaries

Preferred dates: .....

Also please send me further information about:

- English for Business   Individual Tuition
 ESP Teachers Seminars   English for Secretaries
 In-Company Courses   Production of Materials
 "Systems One" Video   "Language Training" with
 "Economist Language Guide"   sample copy

Name:
Company:
Address:

Telephone:
Telex:

Return to: L.T.S. , 38 Russell Square, London WC1B 5DA

ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES IN THE ARAB WORLD

August 7-20, 1983

LANGUAGE STUDIES UNIT
UNIVERSITY OF ASTON IN BIRMINGHAM

Rationale

There has not been a regional ESP Conference since that held in Isfahan in 1977. However, there have been many interesting developments in ESP in recent years, both in the Arab world and elsewhere. If we also recognize that those working in ESP often find it difficult to establish and maintain contact with colleagues working in similar organizations, then a 1983 Arab World ESP Colloquium would seem opportune.

Outline Programme

The present plan is to organize the Institute primarily on a workshop basis, and to offer opportunities for presentations and discussions across the full spectrum of ESP Arab World activity:-

- (a) from initial vocational and technical training courses to English language support for highly-qualified professionals;
- (b) from ESP administration to research in Applied Linguistics.

Expected workshop topics will include:-

- Arabic-English cross-cultural and contrastive studies, including contrastive textology
- Course and Syllabus design alternatives
- ESP materials and methodologies in and for the Arab world
- Management of ESP Programmes
- Relevance of the new Computer and Video technologies

- Research in ESP and Applied Linguistics in and for the Arab world
- Roles of Service English in Arab World educational and training contexts
- Staff recruitment, training and development
- Study habits and learning contexts in the Arab world

It is also hoped that the Summer Institute will give us a chance to evaluate the current state of ESP in the Arab world, to identify the causes of success and failure, and to consider the establishment of a regional ESP Resource Centre.

Reference Material

The Language Studies Unit's extensive ESP Reference Collection will be open throughout the Institute, and we have made provision for a reasonable amount of individual photocopying in the fee. In addition, a collection of highly-relevant material will be prepared for participants.

Accommodation and Other Matters

Single-study bedrooms (with a shared kitchen and bathroom) will be available on campus and the cost of this accommodation is included in the residential Institute fee. As Aston is situated in the centre of Birmingham we do not plan to make any special arrangements for food. The fee also includes a trip on Sunday August 14th and opening and closing receptions. (If anybody prefers hotel accommodation we can help with the booking.)

Residential fee: £270

Non-residential fee: £190

(Some reduction may be possible for postgraduate students.)

Enquiries to and registration forms from:-

John Swales
Language Studies Unit
University of Aston in Birmingham
Birmingham B4 7ET
England
(021-359-3611, Ext. 4238/5918)

KESÄKURSSIT DDR:ssä

Kesä 1983

• Saksan kielen opiskelijoille

Ohjelma: Luennot kielihistoriasta, tieteestä ja kirjallisuudesta
kieltenopetus, keskustelutilaisuuksia, opintoretkeä

Maksu: 450,- M + 30,- M käsittelymaksu (Maksu suoritetaan vain
lännen valuutassa)

Vaihtoehtoja:

- Weimar, Hochschule für Architektur und Bauwesen, 15.8.-3.9.1983
- Berlin, Humboldt-Universität, 1.7.-23.7.1983
- Ilmenau, Technische Hochschule, 2.7.-24.7.1983
- Rostock, Wilhelm-Pieck-Universität, 10.7.-31.7.1983
- Greifswald, Ernst-Moritz-Arndt-Universität, 10.7.-31.7.1983
- Magdeburg, Technische Hochschule, 5.7.-28.7.1983

• Saksan kielen opettajille, lehtoreille ja kääntäjille

Ohjelma: Luennot kielitieteestä, kirjallisuudesta, kielen- ja
ääntämisopetus, keskustelutilaisuuksia, opintoretkeä

Maksu: 550,- M + 30,- M käsittelymaksu (vain lännen valuutassa)

Vaihtoehtoja:

- Berlin, Pääaiheena: Vieraiden kielten opetus, Saksan opetus,
1.7.-23.7.1983
- Weimar I, Pääaiheena: Vieraiden kieltenopetus, Landeskunde DDR
2.7.-25.7.1983
- Weimar II, Pääaiheena: Vieraiden kieltenopetus, Landeskunde
DDR, 27.7.-19.8.1983
- Dresden, pääaiheena: erityisalujen saksa, tekniikan saksa
5.7.-30.7.1983
- Halle, pääaiheena: kieli- ja kirjallisuustiedettä, 10.7.-31.7.
- Leipzig, pääaiheena: vieraiden kieltenopetus, I = 5.7.-28.7.
II = 5.7.-28.7.
- Karl-Marx-Stadt, pääaiheena: erityisalujen saksa, tekniikan ja
talouselämän saksa, 4.7.-29.7.1983

- Intensiivikurssit, Erityisalujen saksa
  - Ohjelma: Intensiivinen kieltenopetus (suoritetaan kielikokeita,
annetaan kielitaitotodistuksia), itseopiskelumahdollisuudet,
opintoretkeä,
  - Maksu: 1200,- M (vain lännen valuutassa)
  - Vaihtoehtoja:
    - Berlin, Hochschule für Ökonomie, pääaiheena: Talouselämän saksa,
11.7.-7.8.1983
    - Dresden, Hochschule für Verkehrswesen, pääaiheena: Tekniikan
saksa, 13.6.-10.7.1983
    - Leipzig, Karl-Marx-Universität, Filiale Dresden-Radebeul, pää-
aiheena: Erityisalan saksa, filosofia, historia, lakitiede, taide,
kulttuuri, kasvatustiede jne. 1.8.-29.8.1983

Kurssimaksu sisältää aina majoituksen, ruokailun, opintomateriaalin,
opintoretkeä ja pääsymaksuja - Suositellaan taskuraha yksityisesti -
Matkaliput ja matkakysymykset hoidetaan itse, DDR:n matkatoimisto ja
lentoyhtiö INTERFLUG tarjoavat apuaan matkajärjestelyissä.

Vastauksia, lähempiä tietoja ja ilmoituksia:

Deutschlektorat beim DDR-Kulturzentrum

PL 296, 00531 HELSINKI 53

Puh. 90-737 920, 718 394, 717 833

Kysymykset matkasta

INTERFLUG lentoyhtiö

Yrjönkatu 31, 00100 HELSINKI 10

Puh. 90-6943 588, 6943 261

Scandinavian Working Papers on BILINGUALISM

The Department for Research on Bilingualism at Stockholm University hereby announces a forthcoming Scandinavian working papers series on bilingualism. The aim of the publication is to provide a forum for researchers working within this field in Scandinavia as well as for non-scandinavian researchers working on topics related to the language situation in Scandinavia. The notion of bilingualism is taken to cover a broad area of research and to include a wide range of disciplinary approaches. Examples of fields of research are bilingualism and education, including the special case of sign language-standard language bilingualism of the deaf, second language acquisition, foreign language learning, typological studies, contrastive and error analyses, second and foreign language teaching, second and foreign language testing, interethnic communication, code switching, diglossia, interpreting and translation. It is hoped that the working papers series will make it easier for people who are interested in the field to get an overview of research carried out in Scandinavia and/or on Scandinavian problems. It is also hoped that the publication will promote international exchange of research results and methodology and give the researchers opportunities for feedback on their work.

The issues of the series will appear irregularly, but as soon as we have enough material for a new issue. Our goal is to publish two issues per year. We will aim for a global distribution of the series. The publication of material in the working papers series should not, of course, be seen as a hindrance for later publication in periodicals or elsewhere.

Papers invited for publication in the Scandinavian Working Papers on Bilingualism

The papers for the working papers series should be written in English. Preferably, the papers should not exceed 20 pages in length. We would prefer elicitation instruments, excerpts from transcribed data etc to be displayed in as great amount as possible. Papers that are accepted for publication will be sent back to the authors together with a style sheet. Since we do not have personal resources for typing, the individual authors will be responsible for producing photo-ready copies of their papers. All papers should be sent to the editor.

How to get the Scandinavian Working Papers on Bilingualism

There are three ways of obtaining the series: 1) We will send the series on an exchange basis to departments and institutes who themselves produce materials that might be of interest to our department for bilingual research. 2) We will sell individual issues to institutes and private people to be payed by check. 3) It will also be possible to subscribe to the series. In that case we will send each issue as it appears together with an invoice.

Please, fill out the slip on p. 57 and send it back to us.

Editor: Kenneth Hyltenstam

Editorial assistant: Peter af Trampe

The following researchers at the Department of linguistics at Stockholm university will be involved in the editorial work as readers:

Inger Ahlgren, Brita Bergman, Björn Hammarberg, Åke Viberg

Editorial advisors are:

Claus Faerch, University of Copenhagen, Denmark

Elisabeth Ingram, University of Trondheim, Norway

Mirja Saari, University of Helsinki, Finland

Kari Sajavaara, University of Jyväskylä, Finland

PLEASE, PASS THIS INFORMATION ON TO ANYONE WHO MIGHT BE INTERESTED.

MATERIALS FOR THE STUDY OF THE UNCOMMONLY TAUGHT LANGUAGES

The Center for Applied Linguistics has developed and maintained a file of information on basic tools of access for the teaching and learning of the uncommonly taught languages. All modern languages except standard English, French, German, Italian, Russian and Spanish may be included. In 1976 we published this information as an annotated bibliography, divided into eight fascicles entitled A Survey of Materials for the Study of the Uncommonly Taught Languages. Since October 1978 we have been updating these files, as well as putting the old and new information onto word processor files. Having the information on word processor files enables us to add and update materials easily, as well as to quickly answer requests about the materials.

We currently have a grant from the Department of Education, Division of International Studies to continue the updating process and, in addition, to republish the revised Survey in late 1983 or early 1984. This will be the most comprehensive list available of materials for the uncommonly taught languages. We now have almost 7,000 entries covering 970 languages.

We are seeking information to add to the Survey to make it as completely up-to-date as possible. We would like to know about any teaching materials, readers, grammars or dictionaries for the uncommonly taught languages published since 1980 that are intended for adult learners. The file entries will need to include author(s), title, place and date of publication, publisher and number of pages. Any indication of availability would be helpful, e.g. through the publisher, out-of-print, etc. We are also including information on audio materials (tapes, cassettes or records; number of units; length; and speed).

If you know of any of the types of materials described above, please send the information to: Deborah H. Hatfield or Dora E. Johnson, Center for Applied Linguistics, 3520 Prospect St., N.W., Washington, D.C. 20007.

International Directory of Applied Linguistics Organizations

This publication describes organizations engaged in applied linguistics research and related teaching materials development. Information includes name, address, telephone number, as well as descriptions of publications, kinds of research being done and special resources and programs. The directory is loose-leaf (for easy updating). Price includes 3-ring binder and postage (surface mail for overseas addresses).

INTERNATIONAL DIRECTORY OF APPLIED LINGUISTICS ORGANIZATIONS

Name _____

Address _____

_____ copies @ \$4.95 _____

Postage* _____

TOTAL _____

*If airmail service is desired, please include postage with this order.

Order from: User Services Coordinator, ERIC/CLL
Center for Applied Linguistics, 3520 Prospect St.
NW Washington, DC 20007

Der Ginkgo Baum

Germanistisches
Jahrbuch
für Nordeuropa

Erste Folge

Stellan Arvidson: *Thorild und Goethe*
• Hans Jürgen Geerds: *Goethes erste
Weimarer Jahre* • Peter Findeisen: *Re-
formpublizistik in Schwedisch-Pommern*
• Ernst-Ulrich Pinkert: *Zur Ambivalenz
des Goethebildes in der „Rheinischen
Zeitung“* • Bernd Neumann: *Fontanes
„Effi Briest“ und die „Wahlverwandt-
schaften“ von Goethe* • Maria-Liisa
Kunnas: *Goethe im finnischen Kultur-
kreis* • Leif Ludwig Albertsen: *Deutsche
Klassik und dänische Ironie* • Anne Fried:
Goethes vielfältiges Erbe • Ivar Sagmo:
Zu Peter Hacks' Goethe-Adaptionen •
Veijo Meri: *Die Goethe-Eiche* • Harald
Jakobsen: *Erfahrungen mit Goethe im
dänischen Gymnasium* • Elli Findeisen:
*Goethes Werke in Schweden, Dänemark
und Norwegen* • Peter Fix: *Goethes
Werke in Finnland*

Inhalt:

Stellan Arvidson: *Thorild und Goethe*
• Hans Jürgen Geerds: *Goethes erste
Weimarer Jahre* • Peter Findeisen: *Re-
formpublizistik in Schwedisch-Pommern*
• Ernst-Ulrich Pinkert: *Zur Ambivalenz
des Goethebildes in der „Rheinischen
Zeitung“* • Bernd Neumann: *Fontanes
„Effi Briest“ und die „Wahlverwandt-
schaften“ von Goethe* • Maria-Liisa
Kunnas: *Goethe im finnischen Kultur-
kreis* • Leif Ludwig Albertsen: *Deutsche
Klassik und dänische Ironie* • Anne Fried:
Goethes vielfältiges Erbe • Ivar Sagmo:
Zu Peter Hacks' Goethe-Adaptionen •
Veijo Meri: *Die Goethe-Eiche* • Harald
Jakobsen: *Erfahrungen mit Goethe im
dänischen Gymnasium* • Elli Findeisen:
*Goethes Werke in Schweden, Dänemark
und Norwegen* • Peter Fix: *Goethes
Werke in Finnland*

In Finnland erhältlich gegen Schutzge-
bühr durch Akateeminen Kirjakauppa.

Herausgegeben von den Deutschlektora-
raten bei den DDR-Kulturzentren in
Helsinki und Stockholm

ÜBUNGEN ZUM HÖRVERSTEHEN (WIRTSCHAFTSSPRACHE)

Helmut Binder (Goethe-Institut Helsinki):

WIRTSCHAFTSHÖRTEXTE,

- 1 Kassette mit 7 Höreinheiten,
- 1 Begleitmaterial mit Transkriptionen,
Übungen zum Hörverstehen (Frage- und Ant-
wortblätter), Tests und zusätzlichen Zei-
tungstexten zur Wirtschaftssprache.

Das Material kann vom Korkeakoulujen kieli-
keskus gegen Unkostenerstattung (für Kassette
und Kopien) bezogen werden.

Richten Sie Ihre Bestellung an:

Sinikka Koponen

Telefon-Nr.: 941-292886

Jyväskylän yliopisto

Korkeakoulujen kielikeskus

Seminaarinkatu 15

40100 Jyväskylä 10

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEEN SAAPUNUTTA KIRJALLISUUTTA

Publications received by the Language Centre

Easily Said, Joan Blundell, Oxford University Press, 1982

Career Developments, English for Business and Commercial World, Joan Blundell and N.M.G. Middlemiss, Oxford University Press, 1982

Business Contacts, Brieger, Comfort, Hughes and West, Edward Arnold, 1981

On the Line, K. Cripwell, Oxford University Press, 1981

A Basic English Grammar, John Eastwood and Ronald Mackin, Pergamon Press, 1982

Streamline Destinations, Student's Book, B. Hartley and P. Viney, Oxford University Press, 1982

Analyzing English, An Introduction to Descriptive Linguistics, H. Jackson, Pergamon Press, 1982

Simulations in Language Teaching, Ken Jones, Cambridge University Press, 1982

Writing for Effect, Saxon Menné, Oxford University Press, 1979

Skills for Reading, With Extracts from New Scientist, Keith Morrow, Oxford University Press, 1980

Intonation Practice, I. Thompson, Oxford University Press, 1981

Listeners, Troubles in the Family when Someone Dies, Mary Underwood and Pauline Barr, Oxford University Press, 1982

Beim Korkeakoulujen kielikeskus eingegangene Veröffentlichungen

STUDIENREIHE DEUTSCH ALS FREMDSPRACHE

(Herausgeber: Dietrich Eggers, Lambert Lensing GmbH, Dortmund 1980/81)

Gisela Gutterer, Bernd Latour: Grammatik in wissenschaftlichen Texten.

Karl-Heinz Brücher, Ulrike Wagner: Begreifen und Bewerten - Exemplarische Texte und Übungen zur kulturhistorischen deutschen Landeskunde.

Dietrich Eggers: Didaktik der wissenschaftsbezogenen Standardsprache -

Didaktikband zur Studienreihe Deutsch als Fremdsprache.

MATERIALIEN DEUTSCH ALS FREMDSPRACHE

(Herausgeber: Arbeitskreis Deutsch als Fremdsprache beim DAAD, Regensburg)

Heft 14: "Forschungsergebnisse sogenannter Nachbarwissenschaften - wie Lernpsychologie, Linguistik, Psycholinguistik - und ihre Applizierbarkeit auf die Bereiche des Deutschen als Fremdsprache"
"Grundsatzdiskussion über studienbegleitende Lehrveranstaltungen Deutsch als Fremdsprache"
Erfahrungsaustausch über Ansätze zu Studiengängen/Teilstudiengängen Deutsch als Fremdsprache".

Heft 16: Vom Sprachunterricht zum Kulturunterricht - Dokumentation der Fachtagung "Landeskunde der Herkunftsländer".

Heft 18: Analyse und Evaluation von Lehrmaterialien für Deutsch als Fremdsprache im In- und Ausland.

Heft 19: Die Aus- und Weiterbildung von Lehrern für Deutsch als Fremdsprache.

AUS ERSTER HAND

(Herausgeber: Panorama DDR - Auslandspresseagentur, Berlin 1982)

Junge Leute in der DDR - Meinungen, Informationen, Fragen.
Kulturelles Schaffen in der DDR - Tendenzen und Ergebnisse.
Leben und Alltag in der DDR.

ÖSTERREICH - Tatsachen und Zahlen. Herausgegeben vom Bundespressedienst, Wien 1979.

ENGLISH SUMMARY

The editorial discusses the course evaluation survey organized by the Language Centre for Finnish Universities among language centre students. The results will be published in the spring of 1983 in the form of a report.

REPORTS

Jari Papunen of the University of Oulu discusses the role of English loanwords in German and Finnish scientific terminology.

Sirkka Laihiala-Kankainen of the Language Centre for Finnish Universities reports on the status of intensive language teaching methods in the USSR and describes the basics of the method.

Hartmut Schröder of the Language Centre for Finnish Universities (LCFU) reports on the contract made between the Broadcasting Company of GDR and the LCFU. The LCFU will from now on monthly receive programme tapes free of charge from the GDR. Copies of the tapes will be distributed to teachers of language centres on request.

Tuija Nikko of the LCFU reports on the course for language centre teachers of Swedish held in Hanasaari, Espoo, January 3-5.

INFORMATION

The Finnish language laboratory association arranges a language laboratory and video workshop for all language teachers at the language centre of Helsinki University, Fabianinkatu 26, February 5, 1983. For further information please contact Ritva Miettinen, Lokkisaarentie 4 as 16, 00980 Helsinki 98, before the end of January.

SVENSK RESUMÉ

I den redaktionella kommentaren diskuteras den kursbedömningsöversikt som gjorts av Högskolornas språkcentral bland studerande vid språkcentrerna. Resultaten kommer att publiceras våren 1983 i form av en rapport.

RAPPORTER

Jari Papunen från Uleåborgs universitet diskuterar den roll lånord från engelskan spelar i finsk vetenskaplig terminologi.

Sirkka Laihiala-Kankainen från Högskolornas språkcentral rapporterar om vilken ställning intensivundervisningen har inom den sovjetryska språkundervisningsmetodologin och beskriver metodens grunder.

Hartmut Schröder från Högskolornas språkcentral rapporterar om det kontrakt som gjorts upp mellan DDR:s radiobolag och Högskolornas språkcentral. Högskolornas språkcentral kommer att från och med nu månatligen få motta bandat material gratis från DDR. Kopior av dessa band kommer att vid anmodan distribueras till språkcenterlärare.

INFORMATION

Den finska språkstudioföreningen kommer att arrangera en workshop om språkstudior och video för alla språkcenterlärare 5.2.1983. Mötesplats är Helsingfors universitets språkcenter, Fabiansg. 26.

Var vänlig och kontakta Ritva Miettinen, Lokkisaarentie 4 as 16, 00980 Helsinki 98 före slutet av januari om Du vill ha mera detaljerad information.

Coupon à détacher et à expédier à :

Colloque AILA - Centre International d'Etude de Langues
 Immeuble "Le Concorde" 4 Quai Kléber
 67000 STRASBOURG (FRANCE)
 Tél. (16-88) 22-02-13

Madame, Mademoiselle, Monsieur (1) NOM : _____ PRENOM : _____

Adresse : _____

Participera au Colloque OUI (1) NON (1)

Se propose de faire une communication sur : _____

A retourner avant le 8 janvier 1983 à l'adresse ci-dessus.

(1) Rayer la mention inutile.

APPLICATION FORM***Courses for Teachers of English — Summer 1983***

Surname..... Mr/Mrs/Miss — First names .....

Nationality..... Mother tongue .....

Age..... Number of years English teaching experience.....

Home address.....

..... Telephone No. ....

Address for correspondence if different from .....

.....

Course(s): ST1 ST2 A ST3 A ST4 ST5 ST6 RSA ST2 B ST3 B Accommodation: Family College

Please complete this form and return it to The Registrar, Bell College, South Road, Saffron Walden, Essex CB11 3DP, England.
 A deposit of £75.00 is payable with your application. Fees may be sent directly to our bank:

Account No. 10162353, Barclays Bank plc.,
 Cherry Hinton Road, Cambridge, England. Please make sure that *your name* appears on any transfer documents.

SCANDINAVIAN WORKING PAPERS ON BILINGUALISM

Editor:
Kenneth Hyltenstam

Stockholm University
Institute of Linguistics
Department of Research on
Bilingualism
106 91 Stockholm
Sweden

I/we am/are interested in obtaining the Scandinavian Working
Papers on Bilingualism

on an exchange basis. In exchange we will send:
.....

on a subscription basis. Issues will be sent to me
as they are published and I will be invoiced per
issue. The price will be Sw.Cr. 25 per issue.

by separate issues only. Please keep me informed
as new issues appear. The price per issue will
be Sw.Cr. 25.

_____ name

_____ mailing address

_____

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN JOHTOKUNTA 1.1.1982-31.12.1983

Varsinaiset jäsenet

Prof. Kari Sajavaara, pj.
Jyväskylän yliopisto
Rak. P

Apul.prof. Viljo Kohonen, varapj.
Tampereen yliopisto/
Opettajankoulutuslaitos
Pyynikintie 2
33200 TAMPERE 20

Kielikeskuksen johtaja
Liisa Kurki-Suonio
Tampereen yliopiston kielikeskus
PL 607
33101 TAMPERE 10

Apul.prof. Jaakko Lehtonen
Jyväskylän yliopisto
Rak. C

Prof. Lauri Lindgren
Turun yliopisto
Romaanisen filologian laitos
20500 TURKU 50

Apul.prof. Mirja Saari
Helsingin yliopisto
Pohjoismaisen filologian laitos
Porthania
Hallituskatu 11-13
00100 HELSINKI 10

Esittelijä Leena Pirilä
Opetusministeriö
Korkeakoulu- ja tiedeosasto
Rauhankatu 4
00170 HELSINKI 17

Tutk.ass. Eva May
Korkeakoulujen kielikeskus

Liisa Korpimies
Korkeakoulujen kielikeskuksen johtaja

Varajäsenet

Prof. Pekka Hirvonen
Joensuun korkeakoulu
PL 111
80101 JOENSUU 10

Apul.prof. Teuvo Piippo
Jyväskylän yliopisto
OKL

Kielikeskuksen esimies
Marja Renkonen
Teknillinen korkeakoulu
Yleinen osasto/Kielikeskus
Otakaari 1
02150 ESPOO 15

Dos. Matti Leiwo
Jyväskylän yliopisto
Rak. C

Leht. Pirkko Muikku
Joensuun korkeakoulun kielikeskus
PL 111
80101 JOENSUU 10

Leht. Anders Nygård
Åbo Akademi
Institutionen för allmän språk-
vetenskap
20500 ÅBÖ 50

Esittelijä Leena Luhtanen
Opetusministeriö
Korkeakoulu- ja tiedeosasto
Rauhankatu 4
00170 HELSINKI 17

Tutkija Sirkka Laihia-Kankainen
Korkeakoulujen kielikeskus

Sihteeri: Eila Pakkanen

